

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344

LIV. Lapkritis — November 19, 1969 Nr. 91

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

TYLIOJI DAUGUMA

IR JOS REPREZENTANTAS SPIRO T. AGNEW

Savo kalboje apie Vietnamą prezidentas Nixonas kreipėsi į amerikiečių didžiąją tyliąją daugumą -- 'the great silent majority' -- prašydamas jos talkos. Mat, diskutuojant Vietnamo problemą amerikiečių išikišimo priešininkų balsai buvo girdimi gar-

IŠ VISO PASAULIO

• WASHINGTON demonstracijose už taiką Vietname dalyvavo apie porą šimtų tūkstančių asmenų, jų tarpe ir senatorius Eugene McCarthy. Demonstracijos praėjo tvarkingai tik į pabaigą nedidelė grupė kairiųjų pradėjo daužyti Teisingumo Departamento langus, nuplėšė Amerikos vėliavą ir bandė iškelti komunistinę Vjetkongo vėliavą. Pasekė to įvyko susirėmimas su policija ir keliasdešimt asmenų buvo areštuoti.

Demonstracijos už taiką vyko ir kituose miestuose, tik kiek mažesnio masto, o taip pat ir Europoje: Londone, Paryžiuje, Romoje. Paryžiuje, kur buvo uždrausta demonstruoti gatvėje, policija areštavo pusrėčio tūkstančių asmenų už pažeidimą draudimo demonstruoti gatvėje. Vokietijoje demonstrantai buvo užpuolę amerikiečių verslo įmones ir karinius įrengimus.

• HELSINKIJE, Suomijoje, pirmadienį prasidėjo tarp Amerikos ir Sovietų Sąjungos pokalbiai dėl būsinių derlių apribojimų branduolinių ginklų, kas abiem kraštams būtų naudinga, nes dabar JAV ir Sovietų Sąjunga pasiekė tokį tašką, kada visi gali būti sunaikinti, nežinant kas gautų pirmąjį smūgį.

• APOLLO 12 su trimis astronautais: Charles Conrad, Richard Gordon ir Alan Bean artėja prie mėnulio. Dirvai išėjus iš spaudos du astronautai jau bus nusileidę mėnulyje numatytoje vietoje, kur 1967 m. nusileido be žmonių Surveyor 3. Ši kartą astronautai nuo aparato nutols apie pusę mylios ir vaiksčius 7 valandas.

• JAPONIJOJE įvykusiose prieš Ameriką demonstracijose dalyvavo apie 700,000 kairiųjų studentų ir darbininkų. Apie 1700 asmenų areštuoti ir 58 sužeisti.

• SOVIETAi dar Bonnai vilioja žmonių pasitylėjimą, nes tiki, kad socialisto Willy Brandto vyriausybė bus labiau pasinėšusi į bendradarbiavimą, negu buvusio kanclerio Kiesingerio, o gal ir dėl to, kad jie vakaruose nori rėti ramybę, kai rytuose iš Kinijos gresia pavojus. Jie pasiūlė vokiečiams 300 milijonų dolerių įrengimui naftos tiekimo vamzdžių, kurie jungtų vakarų Vokietiją su Sovietija ir galėtų vokiečiams duoti 50% reikalingos naftos. Be to, vokiečių lėktuvų bendrovei Lufthansa siūlo orinį koridorį per Sibirą, susisiekimui su Japonija. Jokiai kiti vakarų lėktuvų bendrovei toks pasiūlymas dar nebuvo padarytas.

• VIETNAME amerikiečių žvalgyba ateinančią mėnesį laukia naujos ofensyvos, panašios kokia buvo per Tet šventę 1968 metais. Po to manoma, kad Hanoi sutiks su paliaubomis.

• ALBANIJA, pasilikdama ir toliau ištikima Kinijai, nenori būti visiškai izoliuota nuo vakarų ir pradėjo ieškoti prekybinių ryšių su neutraliomis valstybėmis, kaip Švedija, Norvegija, Danija ir net Turkija.

• IZRAELIS skelbia, kad šiais metais imigravo rekordinis žydų skaičius, būtent 33,000. Vien tik spalio mėnesį įvažiavo 4000 (vietai 1000 pernai).

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

siau negu daugumos, kuri, atrodo, yra linkusi palaikyti prezidento politiką šioje srityje. Tas fenomenas aiškintinas tuo, kad amerikiečių susižinojimo - informacijos tarnyba: spauda, radijas ir ypač televizija -- neproporcingai daugiau dėmesio kreipė įvairaus plauko "protestuotojams" negu šio krašto gyventojų daugumai ir jos nuotaikoms. Tai yra suprantamas ir net iš dalies labai sveikas reiškinys, nes pažangą kiekvienoje srityje visų pirma išsiskiria nepasitenkinimas esama padėtimi. Tačiau Vietnamo atveju kaina už susižinojimo pramonės neribotą laisvę pasirodė esanti aukštesnė negu pačios Jungtinės Amerikos valstybės gali sumokėti.

Reikalas tame, kad priešas susidaro klaidingą įspūdį apie amerikiečių ryžtą išspręsti savo problemas ir rezultate karas tiesiasi ilgiau negu turėtų. Kas nors turėjo tai viešai ir garsiai pasakyti. Uždavins, tačiau nebuvo labai lengvas, nes pagal susidariusią tradiciją tokie pareiškimai paprastai buvo daugiau ar mažiau nutylimi. Pačiam prezidentui tuo nusiskusti nebuvo labai patogu. Jis yra viso krašto iki tam tikro laipsnio visų jopiliečių reprezentantas, siekias nuomonių skirtumus ne pavidinti, bet sumažinti. Už tat visai natūralu, kad tos pareigos griebėsi viceprezidentas Spiro Theodore Agnew, kurio oficialios pareigos nėra per daug dėkingos. Jo pagrindinis uždavinys, šalia pirmininkavimo senatui, kuris dažnai yra daugiau garbės negu praktiškos politikos reikalas, yra būti pasiruošusiam perimti prezidento pareigas, jei tam kas nors atsitiktų. Viceprezidentas yra parenkamas ne dėl kokių savo asmeniškų ypatybių, bet daugiau kaip kontra-balansas prezidentui. Jei kandidatas į prezidentus yra iš vieno krašto dalis, jo "vice" parenkamas iš kitur. Mūsų atveju Spiro T. Agnew parinkimas buvo simpatijų ieškojimo pietoje išraiška. Jo santykiai su Nixonu niekada nebuvo ir dabar nėra labai artimi, kaip, tarp kitko, ir visų buvusių prezidentų ir jų viceprezidentų santykiai.

Tokioje situacijoje viceprezidentas paprastai yra lojalus prezidentui, bet iš kitos pusės jis turi didesnę laisvę savo pareikškimų pasirinkime negu jo "bosas", jei, žinoma, jo nori kas klausyti. Viceprezidentas Agnew susižinojimo pramonės dėmesį atkreipė ne tiek

savo kalbų turiniu, kiek griežtoku kai kurių Vietnamo politikos kritikų apibūdinimu, kas iškėlė klausimą, ar tai sutinka ir su paties prezidento nuomone. Prezidentas pasiskubino paaiškinti, kad jis nekontroliuoja savo viceprezidentų kalbų, tačiau kartu pabrėžė kad jis yra juo patenkintas.

Rezultatas tos Agnew veiklos buvo toks, kad jis pateko į pereitos savaitės TIME ir NEWS-WEEK viršelius ir turbūt nebuvo nė vieno aktualaus žurnalo, kuriam nebūtų jam skirtas teigiamas ar neigiamas įvertinimas. Tokio pasisekimo paskatintas Agnew padarė dar vieną žingsnį toliau. Savo kalboje Des Moines mieste jis puolė televizijos tinklų žinių perdavimo politiką, viešumon iškeldamas daugumai televizijos stebėtojų seniai iškilusias abejones. Televizijos tinklai, gelbėdami savo nešališkumo au reolę, turėjo tą kalbą perduoti ir visa problema staiga atsidsūrė ne tik televizijos, bet ir spaudos dėmesio centre.

Faktas, kad televizija vien savo žinių perdavimo būdu gali sukelti simpatijas ar nesimpatijas vienam ar kitam reikalui. Ir kas nuspėdžia kaip koks reikalas turi būti stebėtojų perstatytas? Ogi saujelė televizijos pareigūnų, kurių motyvai dažnai gali būti nevisai aiškūs. Ta pati problema yra ir spaudoje, tačiau mažiau ryški, nes bent teoriškai kiekvienas gali leisti savo laikraštį ir skelbti savo pažiūras. Turėti kiekvienam savo televizijos stotį yra neįmanoma ir teoriškai.

Agnew ypatingai kritikavo televizijos komentatorių pareikškimus tuo pat po prezidento kalbos kol žiūrovai dar nebuvo suspėję ją suvirstinti, visai teisingai primindamas, kad tokio atsinešimo nebuvo patyręs nei Churchillis, ragindamas kovoti su naciais, nei prezidentas Kennedy Kubos krizės metu.

"Mano pastabos siekia -- sakė Agnew -- atkreipti jūsų dėmesį į tą mažą grupelę žmonių, kurie neturi teisę tuojau atkirsti prezidentui, bet ir turi laisvas rankas parinkti ir pristatyti ir aiškinti klausimus, liečiančius visą tautą".

Tur būt visi sutinkame, kad Vietnamo (ir iš viso komunizmo) atveju tas pristatymas dažnai nebuvo teisingas. Iš kitos pusės -- kokia gi prašosi išeitis: valdinė propaganda ištaiga? Argumentas už ją būtų, kad kovojant su totalinėmis valstybėmis, valstybės su laisva spauda ir televi-

Clevelando Balfors veikėjai ir organizacijų atstovai buvo susirinkę aptarti Balfors vą ir lapkričio 29 d. rengiamą Balfors 25 metų sukakties minėjimą bei direktorių suvažiavimą Clevelande. Nuotraukoje iš kairės sėdi: F. Eidimtas, N. Kersnauskaitė, O. Jokubaitienė, B. Bacevičienė, A. Puškoraitė, A. Gražulienė ir E. Stepas. Stovi: V. Čyvas, K. Žiedonis, A. Buknys, V. Benokraitis, B. Gražulis, K. Gaizūnis, E. Ilenda, J. Dunduras, V. Blinstrubas, L. Keženis ir Vl. Brazilius. V. Pludžinsko nuotrauka

NAUJAS ALIAS PIRMININKAS

Praeitais metais Clevelande įvykusiame Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos suvažiavime buvo išrinkta Centro Valdyba dviejų metų kadencijai. Vykdamas ALIAS Centro Valdybos pirmojo posėdžio nutarimą, pirmuosius kadencijos metus pirmininkauja inž. Jaunutis P. Nasvytis, ir antruosius metus -- dr. Stepas J. Matas. Toks pareigų pasikeitimas įvyko 1969 m. spalio 5 d., Clevelande. Kiti valdybos nariai yra: Mečys Balys, Rimvydas Minkūnas, Juozas Augustinavičius, Romualdas Bublys ir Bronius Galinis.

Dr. Stepas Matas yra gimęs 1933 m. Guragiuose, Lietuvoje. Tremties keliais atėjęs, 1951 m. Clevelande baigė gimnaziją ir tolimesnės studijas tęsė Case Institute of Technology, Clevelande, 1954 m. baigdamas metalurgijos inžineriją ir gavo B.S. laipsnį, o po to tame pat institute 1957 m. iš fizinės metalurgijos įvyko M.S. laipsnį. Magistro laipsniu nepasitenkina ir ten pat studijas tęsė, kol 1960 m. savo siekimus apvainikavo doktoratu, fizinės metalurgijos srityje parašęs diplomatinį darbą "Kinetics of Austenite to Bainite Transformation".

zija yra blogesnėje padėtyje. Niekas nerengia eisenų su žvakėmis Maskvoje ar Pekine ar Hanojuje, ir jei tokios būtų, apie tai nieko nežinotumėm. Spauda ir televizija mums tų kraštų piliečius pristato kaip laimingiausius žmones pasaulyje, nors tai nėra tiesa! Tačiau laisva spauda, ypač taikos metu, be abejo atneša labai daug naudos.

Beje, likimo ironija norėjo, kad viceprezidentas durdamas į širšių lizdą provincijos mieste staiga susilauktų daugiau dėmesio negu pats prezidentas, kalbėdamas kongrese ir senatėje -- elgesys, kuris dar neturėjo precedentų Amerikos istorijoje.

Dr. Stepas Matas

Šiuo metu dr. S. Matas vadovauja Alloy Development, Republic Steel Corp. Research Center ir yra atsakingas už grupės naujų lydinų išradimą bei pagerinimą ir jų pritaikymą pramonėje. Jų vadovaujama grupė turi apie 11 pagrindinių projektų.

Dr. S. Matas amerikiečių bei britų spaudoje yra paskelbęs apie 16 mokslinių straipsnių, nuo 1962 m. iki 1969 m. skaitęs apie 65 paskaitas profesiniuose inžinierių suvažiavimuose bei susirinkimuose. Per tą laiką dalyvavo Amerikoje, Anglijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje ir Italijoje įvairiuose moksliniuose suvažiavimuose ir turi užpatentavęs tris išradimus.

Lietuviškajame gyvenime dr. S. Matą sutinkame Akademikų skautų sąjungoje ir Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų sąjungoje.

Be gimtosios lietuvių kalbos ir šio krašto anglų kalbos, dar kalba vokiečių ir lenkų kalbomis.

Jo gyvenime įdomiausias įvykis buvęs tada, kai jis išrado lengvą šarvą, naudojamą malūnsparnių ir lėktuvų įgulų apsaugai. Šis jo išrastas šarvas 50 proc. geresnis už anksčiau vartotus, juo išgelbėta daug žmonių gyvybių. Antras įvykis jį labai džiuginęs, tai išradimas naujo plieno (HP 9-4-30), kuris dabar yra naudojamas Boeing 747 lėktuvuose.

Agnew kalbos implikacijos

ALGIS RUKŠĖNAS

Praeitą ketvirtadienį viceprezidentas Agnew gerokai papurtė televizijos koncesijas už tai, kad jie, kaip jis tvirtina, savo nepaprastai didelį svorį formuojant viešą opinią, ne-visada naudoja objektyviškai.

Problema, kurią Agnew iškėlė yra reali ir jautri, tačiau, nebuvo abejonės, kad vadinamieji liberalai kritikai jį paneigs, vien dėl to, kad Agnew kalbėjo kaip konservatyvios Administracijos atstovas, ir kaip toks natūraliai tampa jų politinis taikiny.

Visa tai skamba gana ironiškai, nes atsakomumo klausimas, augant elektroninės komunikacijos galiai, buvo iškeltas jau prieš 30 metų, kaip tik tų, kurie tradiciškai buvo laikomi liberalais, būtent universitetų profesorių ir kitų intelektualų, kurie pradėjo domėtis tuomet dar vos tik besiformuojančia disciplina, vadinama "political science". Prezidentas Rooseveltas pirmas pradėjo efektyviai naudoti radijo bangas savo taip vadinamais "fireside chats". Po to elektroninės komunikacijos priemonės informacijai bei idėjų sklaidimui buvo pradėta vartoti vis didesniu mastu. Viso to implikacijos greit buvo suprastos. Sociologai ir net kai kurie politikai vis dažniau pradėjo kelti moralinio atsakingumo klausimą. Dabar kaip tik tos pačios stovyklos intelektualai, atrodo, siekdami diskredituoti Administraciją, piktnašus tuo, ką jų kolegos prieš metus teigė. Nelengva pav. patikėti senatoriaus Kennedy nuosirdumui, kai jis šoko ginti televizijos koncesijas, nors dar taip neseniai protestavo

(Nukelta į 2 psl.)

AGNEW...

(Atkelta iš 1 psl.)

prieš tos pačios televizijos dalyvavimą jo būsimą teisminio apklausinėjimo metu dėl praeitos vasaros įvykių.

Daugelis politikų, konservatorių ir liberalų, dažnai kritikavo televizijos bei radijo šališkumą perteikiant jų mintis, ar už nepalankų traktavimą lyginant su jų oponentais.

Dabar, kai Agnew gana dramatiškai ši klausimą iškėlė (tarp kitko, visą reikalą sudramatino ta aplinkybė, kad jo kalba buvo perduota visų didžiųjų televizijos tinklų) administracijos kritikai, kurie iš esmės, greičiausia sutiktų su Agnew pažiūra, stoja ginti televizijos pozicijas. Didelė publikos dauguma, kai rodo telefoniniai atsiliepimai, tačiau pritaria Agnew.

Trijų didžiųjų televizijos tinklų atstovai gana blankiai atsikirto. Vienas jų pareiškė, kad televizija turi didelį publikos pasitikėjimą. Bet čia kaip tik ir buvo Agnew kalbos esmė, būtent, susirūpinimas šio pasitikėjimo piktnaudžijimu. Agnew kalba, matomai buvo paskatinta prezidento Nixono nepasitenkinimo dėl jo paskutinės kalbos Vietnamo klausimu analizės. Kaip Agnew tvirtino, analizės buvo patiekto labai skubotai, neteisingai, nespėjus kalbos turinio suvirstinti. Visa tai rodo, kad komentatorių nuomonės būvę iš anksto suformuotos.

Deja, griežtas Agnew kalbos tonas šikartą gali sumažinti siekiamą efektą. Jis jau ne pirmą kartą pavartojo šią taktiką ir tatau gali būti palaikyta "Agnew kalbos stilium". Prezidentai ar jų artimi bendradarbiai tik labai retais atsitikimais viešai pareiškia savo susierzinimą. O jei tai daro, tai labai švelnia forma. Kai jie retais atvejais, pasisako griežtai, dažniausia pasiekia norimų rezultatų. Pav. kai prez. Kennedy griežtai pasisakė dėl plieno kainų pakėlimo, senos kainos tuo jau buvo atstatytos. Atsimintinas taip pat Johnsono griežtas pareiškimas S. Vietnamui, kai tie buvo pasirodę Amerikos pilotus teisti kaip karo nusikaltėlius. Š. Vietnamas tuojau nutilo.

Žodžių, griežtais Administracijos pareiškimais visada siekiama greitų rezultatų. Jau pats tokių pareiškimų reikšmės prisideda prie jų efektyvumo.

Nixono Administracija, atrodo, atsisako nuo nusistovėjusių papročių panašių pareiškimų atžvilgiu ir taip darydama suteikia viceprezidentui naują rolę. Kaip žinoma, istoriškai ši institucija ligi šiol neturėjo didesnės reikšmės.

Nixono administracijai prikišama stoka dinamikos, ir galimas dalykas, kad Agnew kalbos skirtos kaip tik šiems priekaištams atremti ir sudaryti kaip tik priešingą išpūdį.

"Tylioji dauguma" jo kalbą sutiko palankiai,

■ Laiškai Dirvai

30 METŲ INKVIZICIJAI

Ateinančiais metais sueis trisdešimts metų kaip rusiškasis komunistinis imperializmas pavergė Lietuvos kraštą ir pradėjo istorijoje negirdėtą tautos persekiojimą, žudymą, kankinimą, krašto apiplėšimą ir visišką laisvės atėmimą laisvai reikšti savo religinius įsitikinimus, tautines aspiracijas, ūkinę santvarką ir socialinę veiklą savoje tėvynėje.

Lietuvos kraštas -- ūkininkų kraštas, nes jame gyveno trys trečdaliai ramių žemdirbių -- ūkininkų, jų tarnautojų ir įvairių žemės ūkio specialistų: agronomų, kultūrtechnikų, matininkų, sodininkų, bitininkų, gyvulininkystės specialistų, statybos inžinierių ir technikų.

Gražus ir darnus žemdirbių bendradarbiavimas, valdžios remiamas, davė kraštui ūkinę gerovę, ant kurios pagrindų augo krašto švietimas, kultūra ir socialinė pažanga.

Lietuvos didžiausias kamienas -- plačia prasme ūkininkija išgyveno didžiausią okupantų persekiojimą ir kankinimą. Iš ūkininko buvo atimta jo gimtoji žemė, išvarytas iš savų namų, ištremtas į Rusijos gilumas -- Sibirą ir kitas prievartinių darbų vietas -- vergų stovyklas sunkiems darbams, lėtai mirčiai arba nepaprastai sunkiems darbams -- į miškus, kasymas ir t.t.

Mieli lietuviai ūkininkai ir visi žemės ūkio specialistai, pagalvokime, ką ir kaip mes galime ir turime įamžinti Lietuvos ūkininkijos kančias ir kaip turime parodyti laisvajam pasauliui, ką ūkininkija išken-tėjo ir ką rusiškas imperializmas, prisidengęs komunizmo doktrina padarė laisvam Lietuvos ūkininkui ir kraštui.

Lietuvio sunkią dalį Amerikoje gražiai pavaizdavo L. Sinclair savo veikale. Būtų gerai Lietuvos ūkininko skaudžiausią dalį -- išvayrą iš namų, žemės atėmimą, šeimos išskirstymą, trėmimą į tolimus nežinomus Rusijos kraštus vergijai -- atvaizduoti nemirštamais kūrinių -- dailioje literatūroje -- romane, poezijoje, dramoje -- tragedijoje, muzikoje, dailiojo meno kūriniuose.

Romano konkursui skirti 1500-2000 dolerių, muzikiniam veikalui -- kantatai, simfonijai, -- 1000 dol. muz. libretui -- žodžiams -- 250 dol. meno kūriniui -- 500 dol., poezijos veikalui -- 500 dol. Viso susidarytų 4250 dol. Jei norėtume

premiuoti ne vieną, o du romanus -- antrąją premiją duoti, tada reiktų dar pridėti dar 1000 dol. Tada iš viso susidarytų 5250 dol. Jei mūsų visų žemdirbių susiburtų iš visų kampų 150, tai kiekvienam tektų prisidėti tik po 35 dol. O jei atsirastų mecenatų, kurie vienam ar kitam kūriniui paskirtų visą premiją, tektų paskiriems po mažiau mokėti. Tačiau tokiu svarbiu reikalui prisidėti su 35 dol. yra įmanoma.

Kaip praktiškai įvykdyti, kai esame išblaškyti po visą pasaulį? Aš manyčiau, kad pagrindinį darbą ir įnašą turėtų sudaryti čia JAV ir Kanadoje. Darbo siūlyčiau imtis tuojau. Delsiti nereikia. Šaukti susirinkimus visur, kur tik yra žemdirbių. Susirinkimuose panagrinėti čia duotą pasiūlymą. Jį laikyti svarstymui medžiaga. Mano pasiūlymas gali būti modifikuotas, pakeistas, papildytas. Po apsvarstymų susirinkimuose, išrinkti trijų ar penkių asmenų komisiją ar komitetą. Vėliau galėtų ir turėtų susirinkti komitetai jau galutinam apipavidalinimui, konkurso instrukcijų nustatymui ir skelbimui.

Būtų gerai, jei po susirinkimų ir aptarimų bei komisijos išrinkimo, atsiųstų man vardą pasiūlymus ir komisijos sąstatą. Po to, jau darytume žygius susirinktioms komisijoms galutinam susitarimui. Siūlymus siųsti šiuo adresu: A. Musteikis, 216 West Greendale Ave., Detroit Mich. 48203.

NEKURKIME MITŲ

Draugas rugpjūčio 18 d. atspausdino Juozo Vaičiūno straipsnį: "Tai buvo prieš 50". (Ištrauka iš atsiminimų). Perskaitęs pastebėjau keletą netikslumų, tai rugpjūčio 29 d. Dirvoje tilpo mano straipsnis: "Ir po 50 m. nerašykime nesąmonių". Pasisakiau dėl to, kad kaip žydai, taip ir komunistai vis rašo, kad lietuviai juos šaudė. Drauge lapkričio 7 d. laiškų skyriuje J. Vaičiūnas parašė paaiškinimą, nukrupo nuotemos ir daugiau perėjo į asmeniškumą. Tai dar kartą noriu patikslinti ir kai ką paklausti.

1. Drauge rugpjūčio 18 d. J. Vaičiūnas rašo: "Iš aršesnių Joniškėlio bolševikų buvo Baltaragis (vardo nenurodė) Kazimieras, kilęs iš Meškalaūkio km. Kai bolševikai iš Joniškėlio buvo išmušti, jis nepasitraukė su bolševikais. Vėliau jis buvo sušaudytas". Nepaaiškinio, kas ir kodėl jį sušaudė, tai labai svarbus dalykas. Aš patikslinau, kad buvo ne taip. -- Bolševikams bėgant iš Joniškėlio drauge su jais pabėgo ir Baltaragis vardu Kazimieras. Pasislėpė už 15 kilometrų, Užtokių km. Pasvalio val. Vėliau Joniškėlio milicija sužinojo kur jis slapstosi, nuvyko ir parsigabeno į Joniškėlį. Uždarė kalėjimą. Kalėjime buvo labai neramus ir pro adarą langą šaukė, kad darbininkai steigtų komitetas ir t.t. Paskutiniams vokiečiams apleidžiant Joniškėlį jie išsivedė iš kalėjimo K. Baltaragį ir nušovė. Taigi kaip matome, kad prie tos žmogžudystės lietuviai nėra pirmo prikišę. Dabartinis tautos okupantas 1957 m. Vilniuje išleistoje knygoje -- "Revoliucinis judėjimas Lietuvoje" 243 pusl. irgi rašo, kad K. Baltaragį sušaudė nacionalistų valdžia. Šis bol-

ševikų priekaištas neturi jokio pagrindo. Kaip J. Vaičiūnas, taip ir okupantas vengia nurodyti tikrą faktą. Kiek tų Baltaragių Joniškėlio apylinkėje buvo man visai nesvarbu, o kalba eina apie Baltaragių sušaudymą, kurio vardas buvo Kazimieras.

2. Toliau J. Vaičiūnas savo rašinyje paliečia žemės reformos reikalą. Jis rašo: "Kai 1922 m. vasario 15 d. Lietuvos seimo buvo priimtas Žemės reformos įstatymas, įgalinantis dvarų žemes išdalinti bežemiams, kairieji balsavo prieš tą įstatymą. O tautininkai reikalavo, kad dvarininkams būtų palikta po 300 hektarų žemės". Aš į tai Dirvoje parašiau, kad taip rašyti yra gryniausia nesąmonė ir sąmoningas netolimos mūsų tautos praeities istorijos klaidojimas.

a. Nurodžiau, kad Žemės reformos klausimas buvo legalizuotas, 1922 m. balandžio 3 d. paskelbiant Steigiamojo Seimo priimtą žemės reformos įstatymą, o ne Seimo 1922 m. vasario 15 d. kaip klaidinančiai J. Vaičiūnas rašo. Tai viena netiesa.

b. Steigiamojo Seimo laikais tautininkų partijos, kaip tokių dar nebuvo ir savo atstovų seime neturėjo. Tautininkai, kaip sąvoka, žyminti paskirą politinę grupę, oficialiai įėjo į Lietuvos politinę terminologiją tik nuo 1924 m. rugpjūčio 17-19 d. įvykusio Šiauliuose suvažiavimo. Tai aš ir klausiu J. Vaičiūno, kokių būdu tautininkai galėjo Steigiamajame seime reikauti, kad dvarininkams būtų palikta po 300 ha žemės, jei dar visai nebuvo užgimę? Tai va, kur J. Vaičiūnas iš savo atsiminimų po 50 metų sukurė niekam negrįdėtą mitą! Tiesa, J. Vaičiūnas Drauge lapkričio 7 d. bando man atsakyti pasiremdamas tokio juokingu faktu. Girdi, jis tam panaudojo 1968 m. Drauge tilpusį prel. Krupavičiaus straipsnį, kuriame būk esama pasakytą, kad kažkada Smertona kokiam ten karininkui davė žemės. Bet ką tas turi bendro su Žemės reformos įstatymo priėmimu, kuriame J. Vaičiūnas sufabrikavo nebetitos tuo metu partijos žmonių dalyvavimą ir net balsavimą. Reikia pastebėti, kad Žemės reformos vykdymas dar nebuvo užbaigtas iki bolševikų okupacijos.

3. Komunistų klausimas. J. Vaičiūnas rašo, kad "Lietuvoje laisvės laikais komunistų partijoje tebuvo apie 2000 narių, kurių tik 25% lietuvių". Aš Dirvoje parašiau, kad tas skaičius yra netikslas ir nurodžiau, kad Lietuvoje K.P.(b) narių skaičius iki 1939 m. svyravo tarp 700-900. Kad tie skaičiai yra arti tiesos pažindėkime ką sako patys komunistai: Štai -- 1957 m. Vilniuje išleista knyga "Revoliucinis judėjimas Lietuvoje" -- 832 pusl. R. Šarmaitis rašo: "Įvairiose Lietuvos rajonuose sukurto komunistinės organizacijos susijungė pirmajame nelegaliame Lietuvos ir Baltarusijos komunistų partijos suvažiavime, kuris įvyko Vilniuje 1918 m. spalio 1-3 d. Suvažiavime dalyvavo 34 delegatai, atstovavę 800 partijos narių". Atmetus iš to skaičiaus Baltarusijos komunistus, tada Lietuvoje galėjo būti apie 500-600 narių. Todėl aš J. Vaičiūnui ir patariau, kad liečiant tokius opius reikalus pažintų L. Enciklopedijoje. Bet jis kategoriškai atkirto, kad jo paskelbti skaičiai yra naujesni, nes jie paimiti iš Karluomenės Štabo informacijos skyriaus 1940 m. pavasarį. Kad tas skaičius yra naujesnis ir geresnis sutinku, tik pabrėžiu ne mums, bet komunistams.

Juozas Jurevičius

KUR YRA HANAU STOVYKLOS ALBUMAS?

1949 metais man gyvenant Hanau lietuvių stovykloje ir dirbant stovyklos komiteto švietimo skyriuje, sudariau didoką albumą iš tos stovyklos gyvenimo foto nuotraukų. Ten buvo nuotraukų įvairių stovyklos pareigūnų, švietimo įstaigų ir meno darbuotojų, parengimų, suvažiavimų, stovyklą lankusių svečių, susirinkimų, demonstracijų nuotraukų ir t.t.

KLEVO LAPO ŠALY

PRANYS ALŠĖNAS

PO DVIDEŠIMT METŲ

Laikas greitai bėga, tarytum upėje vanduo, nusinešdamas su savimi praeitin daug prisimintinų įvykių.

Laikas vaidina rimtą rolę ir lietuvių išeivijos gyvenime, ypač Kanadoje.

Čia noriu prisiminti dvidešimties metų sukaktį nuo dviejų datų, kurios Kanados lietuviams yra neužmirštinės.

Prieš dvidešimtį metų, 1949 m. gegužės 24 d., širdies smūgiu Toronte staigiai mirė Lietuvos Generalinis Garbės Konsulas Kanadai plk. lt. G. L. P. Grant -- Suttie. Lietuvos reikalus Kanadoje jis atstovavo nuo 1938 metų ir buvo labai pasižinęs tam darbui. Lietuvių ištikus didžiajai tragedijai, jis nepasitraukė iš savo pareigų ir visokiais būdais kovojo dėl Lietuvos ir lietuvių reikalų. Jis ypač buvo paslaugus ir pagelbstintis vietos lietuviams -- torontiečiams, kur jis pats gyveno. Dažnai atsilankydavo į įvairius lietuvių parengimus, ten tardavo žodį, o kai buvo pradėtas Toronte leisti (pradžioje rotatoriumi spausdinamas) lietuvių laikraštis "Nepriklausoma Lietuva" (dabar tas laikraštis eina Montrealyje -- spaustuvėje spausdinamas ir redaguojamas dr. H. Nagio), tai tuomet plk. G.L.P. Grant -- Suttie savo lėšomis atspaudė spaustuvėje viršelius.

Lietuvos Garbės Konsulas Kanadai plk. Grant-Suttie buvo žymi asmenybė Kanadoje. Ligi 1934 m. tarnavo armijoje, bet, išėjęs į atsargą, liko Karališkosios Karo Akademijos lektoriumi. Priklausė kaip garbės arba aktyvus narys prie įvairiausių mokslo ir meno institucijų, buvo apdovanotas visa eile garbės ženklų, jų tarpe ir Lietuvos Gedimino ordinu.

Velionis buvo plataus akiračio ir didelio išsimokslinimo žmogus, turėjęs aukštą reputaciją šiame krašte. Jam mirus, visi laikraščiai išidėjo ilgus nekrologus, nurodę jį kaip nuopelnus Kanadai ir pažymėdami bei pabrėždami, kad daugiau dešimties metų jis buvo Lietuvos Garbės konsulu Kanadoje ir atstovavo lietuvių reikalus šiame krašte.

Plk. G.L. P. Grant -- Suttie lankėsi daugelyje valstybių, svečiavosi pas Anglijos karalių, buvo ir Lietuvoje -- Kaune.

Jo laidotuvsė dalyvavęs Lietuvos Konsulas dr. Petras Daužvardis, pasakė atsisveikinimo kalbą. Be to, plk. Grant-Suttie į amžino poilsio vietą palaidėjo min. V. Gily (dabar taip jau miręs), anuometinės Kanados Lietuvių Sąjungos V-bos vicepirm. A. Rinkinas, vietos S-gos skyriaus v-bos pirm. B. Sakalauskas, Toronto lietuvių par. klebonas kun. P. Ažubalis, Hamiltono -- kun. dr. J. Tadarauskas, vietos visuomenės veikėjai ir kt. Jo kapą papuošė Lietuvių S-gos ir Toronto visuomenės vainikai.

Taip pat prieš dvidešimtmetį (1949) Kanadoje įsisteigė Baltų Federacija, į kurią įėjo po penkis asmenis iš kiekvienos tautybės: lietuvių, latvių ir estų. Federacijos pirmuoju pirmininku buvo išrinktas lietuvis, buv. Lietuvos nepaprastasis pasiuntinys ir įgalotasis ministras Švedijai Vytautas Gily, neseniai atvykęs iš Švedijos ir apsigyvenęs Toronte. Vicepirmininkais įėjo po vieną iš latvių ir estų. Kiti -- buvo pavadinti Federacijos prezidiumo nariais. Federacijos darbų plane buvo numatyta daug ir svarbių reikalų Pabaltijio valstybių iš vergijos laisvinimo srityje. Pirmuoju uždaviniu tais metais Baltų Federacija Kanadoje tada nusistatė atitinkamai paminėti liūdnąją birželio trėmimų sukaktį. Tam reikalui sutarta išleisti vienkartinis leidinėlis anglų kalba, kuris buvo išsiuntinėtas laikraščių redakcijoms ir dalinamas angliškai vi-suomenei. Į redakcinę komisiją įėjo: iš lietuvių pusės -- Pr. Alšėnas, iš latvių -- dr. Drillis ir estų -- kun. Oskar Puhm.

Baltų Federacija Kanadoje -- tebeveikia ir šiandien. Girdėti, kad ji ruošiasi dvidešimtmetį atitinkamai paminėti.

Žodžiu, buvo stengiasi kiek galima plačiau atvaizduoti stovyklos gyvenimą. Apačioje nuotraukų buvo padaryti atitinkami žraifai -- paaiškinimai.

Tas albumas, man emigruojant, buvo perduotas komiteto pirmininkui A. Survilai, kuris pažadėjo atvežti jį į Ameriką ir atiduoti kuriam nors lietuvių archyvu kaip istorinį dokumentą apie lietuvių gyvenimą stovykloje Vokietijoje. Po ilgo laiko A. Survila atvyko Amerikon ir neužilgo mirė.

Neseniai kreipiausi laiškų į B. Survilienę, prašydamas žinių apie albumo likimą. Ji mielai ir greitai man pranešė, kad A. Survila manydamas, kad greit negalės išvažiuoti į Ameriką, perdavė kam tai, rodos p. Morkūnui, nuvežti į Ameriką ir perduoti Lietuvių Tarybai. Tikrų žinių B. Survilienė duoti negali, nes jau neprisimena gerai.

Būtų gerai, kad p. Morkūnas ar kas nors kitas to albumo laikytojas, ar žinantis apie jo likimą, atsilieptų ir

painformuotų mane laiškų žiu ar per spaudą, nes yra daugiausiai žmonių, kurie teirautųsi apie tai.

Nežinodamas adreso ir nerasdamas kito kelio, kreipiuosi viešai spaudoje. Būtų labai gaila, jei tas albumas taip ir pražūtų.

V. Šarka, 2380 Springwells, Detroit, Mich. 48209.

K. ERINGIS

CALIFORNIA SUPER SERVICE

Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t.t.

4824 So. CALIFORNIA AVE. CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9387

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

DIRVATHE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week
every Wednesday and Friday
by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.

Paremkime Prezidento kovą už laisvę

Amerika yra stipriausia pasaulio valstybė. Ji yra galinga ne tik savo fizine jėga, bet, pagrindiniu valstybingumo principu pasistačiusi tikrosios demokratijos idėją, yra tapusi tvirtu žmogiskosios laisvės simboliu ir visomis jėgomis laisvą žmogų gina nuo jam brukamas diktatūrinės vergijos.

Didysis laisvo žmogaus priešas, rusiškasis imperialistinis komunizmas, visomis priemo-

nėmis siekdamas pavergti pasaulį ir pajutęs stiprų Amerikos pasipriešinimą jo tikslams įgyvendinti, pirmiausia nori sunaikinti pačią Ameriką. Per silpną jausdamasis nugalėti ją atviro ginkluoto konflikto lauke, stengiasi ją palaužti subversyvinėmis priemonėmis iš vidaus. Subversyvinio elemento infiltracija į Amerikos aukštąsias mokyklas, jaunimo organizacijas ir kitus įvairių paskirčių sambūrius bei religines grupes, socialinių idėjų populiarinimo priedangoje Amerikos visuomenėje kelia revoliucinį chaosą. Principiniame amerikiečių prieš karą nusistatymą išnaudodami ir populiarindami taikos sentimentą, subversyvininkai siekia paveikti Amerikos vyriausybę, kad ji besąlyginiai kapituluotų Vietname ir dar vieną laisvą pasaulio valstybę atiduotų komunistinės vergijos glėbui.

JAV Prezidentas Nixonas ir jo vadovaujama Amerikos vyriausybė pavojų yra supratusi ir savo blaiviai vedamą politiką yra pasipriešinusi šiems subversyvinio elemento tikslams. Prezidentas Nixonas pereitose savo kalboje į amerikiečių tautą aiškiai ir griežtai atsisakė vykdyti gatvėse padiktuotą komunizmui palankią politiką, atsisakė atiduoti Vietnamą besąlyginei komunistų kontrolei ir, jį grindamas, pasiryžė siekti garbingos taikos.

Prezidentas drąsiai pasipriešino vergijai ir pasisakė už laisvę. Prezidentas prašė tautos jį paremti. Mes turime į Prezidento kvietimą atsilepti ir jį paremti. Tai yra mūsų pareiga. Nelikime toliau ta jo pavadinta "Tylioji Dauguma" ir ne stovėkime nuosaliai, bet tapkime "Aktyviąja Dauguma" ir padėkime Prezidentui konkrečiais darbais.

Šia proga kviečiame visą JAV Lietuvų Bendruomenę aktyviai paremti Amerikos Prezidento ir vyriausybės prieškomunistinę politiką, išdestytą pereitoje Prezidento Nixono kalboje. Kviečiame JAV LB Tarybos narius, apygardų ir apylinkių valdybas, Bendruomenės aktyvius ir pasyviuos narius bei visus kitus geros valios lietuvius rašyti raštus, laiškus, siųsti telegramas Prezidentui ir Vyriausybei, pasisakant už

Šalia amerikiečių, šiame neromantiškame kare buvo ir lietuvių.

Ir jie kovėsi; drąsiai ar bailiai; su pergalės viltimis ar pralaimėjimo realizmu.

Amerikoje yra dar šio karo lietuvių veteranų. Ir kada nors, gal teks išgirsti jų nuomones.

BETWEEN THE BULLET AND THE LIFE: American Volunteers in the Spanish Civil War by Cecil Eby. 342 puslapiai. Holt, Rinehart and Winston. \$7.95.

LIETUVIŠKOJO GYVENIMO NUOTAIKOS

VYRAI KALTINA LIETUVES MOTERIS

Emilija Čekienė

Paskutiniu laiku vyrai pradėjo smerkti lietuves moteris. Al Gimantas parašė neseniai "Tėviškės Žiburiuose" daugelio vyrų nuomonę įžanginiame su antrašte "Lietuvė moteris -- herojė ar savanaudė?"

Mūsų visų didžiausiam nustebeimui priejo išvados, kad šių dienų lietuvių moteris tiek laisvam pasauly, tiek pavergtoje tėvynėje yra savanaudė. Tarp kitko jis rašo:

-- Esą vis dažniau pastebimi reiškiniai, kad žmonos tiesiog draudžia savo vyrams bent kiek aktyviau įsijungti į lietuviškąjį gyvenimą, bent kiek ryškesne medžiagine auka prisidėti prie bendrųjų reikalų, neretai verčia vyrą mažinti išpareigojimus ar tai būtų moraliniai ar materialiniai dalykai... Moteris persiima pavydu, liavimo manija kaimynams, bičiuliams, pažįtamiems geresnių uždarbių, brangesnių automobilių ir k... Esą ir tėvynėje būtų daugiau pasyvumo, gal net rezistencinės dvasios, jei mūsė moteris nebūtų taip lengvai pasidavusi miescionėjimo, turtėjimo dvasiai, kuri, deja, kerta iki šiol buvusius gana sveikus mūsų tautos moralinius pagrindus...

O spalio 25 d. Draugo kultūriniam priede Pranyš Alšėnas pateikia vertimą nagrinėjantį, kas yra moteris aplamai. Po eilės išvedžiojimų, įvairiausių moters kaltinimų straipsnis baigiamas žodžiais: "Juk niekad tiek paklydimų jaunime nebuvo, kaip nūdien. O greičiausiai tai yra todėl, kad šeimos nebeturi motinų..."

Šiais mūsų paskelbtais Šeimos metais ši tema vėl tampa gilesnio nagrinėjimo, išsamios studijos, bet šį kartą ginkimės tik bendrais pasiteisinimais kaip ir vyrų mums mesti kaltinimai. Bet jei dar suskubsim šį klausimą gerai išdiskutuoti, jei mūsų mieli garbingi vyrai daugiau sugebės pažvelgti į save, paieškoti savo tautinių ydų, tai šeimos mums tams baigiantis jie tikriausiai rašys: mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa.

Kaip jie drįsta kaltinti moteris dėl nutautėjimo, kada lietuviybė iševijoję klesti. Tik paskai-

dabartinę jų vedamą politiką ir kartuprašančią aktyvinti Lietuvos laisvinimo pastangas. Visas LB institucijas kviečiame laisvą rašymo akciją organizuoti.

Tą pareigą atlikime visi. Amerikos vyriausybę aktyviai remdami, galėsime ir patys įsijungti daugiau dėmesio susilaukti.

Tai yra Bendruomenės uždavinys.

JAV LB Centro valdyba

čiuokime, kiek jaunimo organizacijų, kiek tautinių šokių grupių, chorų, kiek pačių moterų organizacijų ir nuveiktų darbų. Kiek pav., vyrų talkina didžiulį tautinių šokių švenčių paruošimui, kurios žavi svetimuosius, garsina svetimoje spaudoje, džiugina mūsų jaunimą, jungia į lietuviškuoju tautiniu ryšiu. Kiek poilsio, energijos, savęs išsižadėjimo reikla aukoti tokių švenčių suorganizavimui ir daug savo lėšų, kurių nieks nuo taksų nenurąšo, nieks už garbingą auką nedėkoja. Tai vis moterų pastangos ir darbai.

Pažvelgę į choras matome, kad ir ten daugumą sudaro moterys vyresnės ir jaunesnės. Kur gi tie veiklieji mūsų vyrai? Jei patys paseno, kodėl gi neatsiunčia savo sūnų, kodėl jiems neįkvepia tautinės dvasios, patys būdami tokie patriotai, nes tėvas -- ne motina sūniui didesnis autoritetas.

Jei pažvelgsim į bendrąsias organizacijas, matysime, kad ir čia, kur tik moterys neprideda savo rankų, jų orgų veikla, bent jų parengimai neša ne pelną, o nuostolius. Gi jei moterys pačios ruošia parengimuose užkandžius, jei gu jos patarnauja svečiams, ruošia loterijas, tai toks lietuvių parengimas visuomet susilaukia pelno, kuriuo vyrų sudarytas rengimo komitetas didžiulioji ir iš tų lėšų atlieka didesnius darbus, moterims dažnai užmiršę net padėkos žodį tarti, palikdami jas ir toliau tyliai dirbantis parapijos virtuvėje.

Tiktai motinų dėka vaikai priklauso lietuvių organizacijoms, tautiniams šokiams, lanko lietuvištas mokyklas. Kiek vyrai prisideda prie vaikų auklėjimo, jei gu per dieną tarnyboje, neretai dirba viršvalandžius ir grįžta vaikams jau miegant arba besiruošiant gulti. Ir vyrai tik šeštadieniais žmonos įprašytas ar įsakytas nuveža vaikus į lietuvišką mokyklą, o mokytojos ten taipgi daugumo moterys.

Tikiu, man visos moterys pritar, kad jos ne tik nedraudžia vyrams veikti organizacijose, bet matydamos jų veiklos sustingimą pačios dažnai ateina į talką, ką itin patvirtina Australijos moterys "Mūsų Pastogėj" š.m. balandžio 21 d., kur jos besisielodamos vyrų neveiklumu rašo:

"Labai atsiprašu jūsų, Sydnejiškiai vyrai, bet esate labai apklaupti. Nupirkote garažą ir jame sėdite! Atrodo, kad Sydnejaus vyrai kalba daugiau už moteris. Su kviečia susirinkimus Namų klausimu, keletą valandų kalba ir skirstosi nieko nenuatarę. Mielos Sydnejaus moterys, ar ne laikas būtų mums atimti vadžias iš vyrų

ir susitarus nuversti garažą? Padarykime pradą; tada gal ir mūsų vyrai susigėdins ir talką ateitų. Tokiu būdu turėtume namus. Jaupats laikas būtų pradėti, kol dar esame jaunos, o tai pasensime ir ūpą prarasime. Tais nesivaržydamos ir vyrų nebijodamas kirkime į darbą!"

Kaip matome ir kituose kontinentuose mūsų lietuviai vyrai panašiai veikia, kaip ir JAV-se, bet anie bent moterų nekaltina trukdymu. Ne be reikalo neseniai mūsų spaudoje rašė jauna dr. Ilona Vaišnienė, siūlydama nors Šeimos ir Švietimo metais į lietuvių org-jų vadovybes rinkti moteris.

Jei ne visada žmonos mielai išleidžia vyrus į susirinkimus ar posėdžius, tai vyrai turėtų nekaltinti moterų, bet peržiūrėti savo veiklos metodus. Gal dėl to, kad mūsų mieli vyrai, atlikę savo tiesioginį darbą, grįžę namo jaučiasi žmonos pilnai aprūpinti, pa-

Veikalas kainuoja 12 dol. Per LNF užsisakant -- 10 dol. Čekį rašyti: Lithuanian Independence Fund Inc. 87-80 96 Street, Woodhaven, N. Y. 11421. Norintieji knygą platinti kreipiasi tuo pačiu adresu.

valgydinti, vaikai švarūs, sotūs, mandagiai išauklėti pasitinka tėvelį, kuris gardžiai pavalgęs sėda prie televizijos arba ruošiasi į posėdį ar susirinkimą, iškurio dažnai paryčiais grįžta išleidęs keletą dolerių ne aukai lietuviškiems reikalams remti, bet nuo ilgo kalbėjimo išdžiūvusiam gomuriui pavilginti. O jei vaikų nėra arba užaugę -- parei-

(Nukelta į 4 psl.)

ŠIS BEI TAS

Rudens darganos, ilgos naktys -- gera proga knygomis atsigaivinti: ir kultūringas malonumas, ir naujomis žiniomis prisiturtinimas. Pirmiausia -- visos lietuviškos knygos, nes jų nedaug išleista, o inteligentas žmogus turi gi pats susidaryti nuomonę apie savo kultūrą. O angliškųjų gausybėje -- reikia mokėti pasirinkti, tai būtų: žymūs meno vaikai, pasaulinės politikos temos, knygos kurių nors bndu liečiančios Lietuvai.

• Didžiai pradžiugino vėl iš už Atlanto atšvitusi Pradalgė, jau šeštoji. Tai darbščiai kuklaus ir gabaus rašytojo K. Barėno nuopelnas, kad šis vienintelis mūsų literatūros žurnalas -- metraštis pastoviai tebeliudija lietuviško žodžio krypties gyvybę laisvame pasaulyje. Tai ženklas, kad mūsų dvasios meninės jėgos dar tebeauga ir neša derlių. Mums, kaip knygnešių tautai itin brangintina knygyninės spaudos tradicija, nes, kaip sakoma, anuomet, 19 a. pabaigoje -- lietuviškas spausdintas žodis atgavino ir prikėlė Lietuvai laisvam gyvenimui. Ir šiandien, kovodami prieš tą patį, tik daug skaudžiau išaštrintą Maskvos kalaviją, mes negalime pamiršti, kad dvasinių pajėgų ginklai tegali atvesti į laimėjimą prieš milžiniškai stipresnį priešą. Tad vienintelis laisvas literatūros metraštis tepatraukia visų dėmesį. Kultūringa ir prasminga dovana Kalėdoms. Ir mūsų jaunieji intelektualai priderėtų įsirašyti į NIDOS klubo narius, kad kasmet juos namuose aplankytų savos literatūros paskutinės naujienos.

• Kažkodėl mes retai dalinamės nuomonėmis apie angliškų knygų aruodus, argi mažai skaitome? Štai Leono Uris garsi knyga apie žydų klajones bei vargus pasaulyje ir galop įsikūrimą Palestinoje -- EXODUS. Ar daug kas mūsų perskaitė? O verta, labai verta, beveik būtina, ypač visuomenės bei politikos mėgėjų galvoms į tą didžiulį tikrovinį romaną įsigilinti. Viena, ten piktai ir neteisingai užpuolami lietuviai (minimi daug kartų) -- tartum mes būtume, greta Hitlerio, patys didieji žydų nikotokai. O kad lietuvių daugelį žydų iš mirties išgelbėjo, patys nukentėdami ir net žūdami -- apie tai nė puse žodžio neišsirta.

• Bergi dar įdomesnė toji knyga kitais atžvilgiais. Ten sudėta daug faktų, kurie rodo erškėtuotą kelią į laisvę: kaip sunkiai, kaip ilgai, kaip desperatiškai turėjo žydai kovoti, kol atgavo Palestiną... Tai mums šiandien įsidėmėtina. Juk jie turėjo turtingų saviškių visose pasaulio šalyse, turėjo daug milijonierių rėmėjų, turėjo viso pasaulio palankią opinią, net savų agentų didžiųjų valstybių viršinėse. O nuo Balfouro deklaracijos 1917 m. ligi savos valstybės -- dar kruvinose kovose ir nesėkmėse praėjo kelios dešimtys metų... Ir mums pravartu sužinoti, kiek jie gudriųjų priemonių išgaavo, kaip nuosekliai savo tautiečius grūdino, kaip atsparų ataklumą išsiugdė ir -- kiek jų žuvo dėl savo žemės! Nors beletristiškai sutirštinta, sava pusė peridealizuota, bet vis viena faktai kalba savom išvada, tinkančiom ir mūsų dabartinės aplinkybėms. Todėl ši visa istorija kiekvienam iš mūsų naudinga įsisikalyti.

• Čia randame ir atsakymą tam nuostabiui klausimui: kaip žydai užpernai per keletą dienų taip gambiai suplikė arabus? Juk jie nekovingai, ne narsūs, beveik bailūs, o prieš arabų tautas ir jų žemių plotus Palestiną -- tik pelė prieš dramblių! Be to, jie naujakuriai, neišgyvenę. Net ir turto vargu ar viršija, nes arabai su alyvos šaltiniais irgi nemažai milijonieriai, prieš kuriuos klūpėjo didžios pasaulio valstybės.

Ogi štai, kur visa paslaptis: žydai savoje, nepriklausomoje valstybėje gyvendami visiškai pasikeitė (sakykime, išbūlėjo, atsikratė silpnųjų). Jie tapo ryžtingi, kietai užgrūdinti ir drąsūs, nebija už savo žemę galvą guldanti! Jeigu jie būtų tokie būvę Hitlerio laiku, tai -- nebūtų davęsi taip milijonais žudyti... Štai, ką reiškia tautai turėti nuosavą žemės plotą, kur ji gali savaip rvarkytis, savo tautines vertybes ugdyti, savo žmonių būdą ir dvasines jėgas sveika linkme nukreipti! Irgi, gal būtų, kaip tik dėl to bet koki emigrantai, savo tautinio židinio šilumos netekę -- greitai sumyksta dvasiškai, nei praturtėjimas, nei idealizmas negali išgelbėti. Be savo žemės jie pakrinka, tampa minkštastuburiais individualistais arba materialistais, be tautinės ambicijos ir be žmogiškos savigarbos, išliepę ir fizinį gerovių tesiekti. Ties šiuo tašku ir mums susimąstyti.

SKIRPSTAS

MIRTIES SLĖNIO KRONIKOS

(9)

Jonas Pranas Palukaitis

VEŽIKAI, MULAI IR JŲ NERVAI

"Per druskingas Didžiųjų Vakarų dykumas -- 165 mylias per karštą, sausas dulkes, per 135 iki 150 laipsnių temperatūrą -- slenka didysis Dvidešimties Mulų Vežimas, tempdamas milžinišką borakso krūvį artimiausiu išsiuntimo punktan!" -- šaukė didžiuliai skelbimai, užpildę ištisus laikraščių puslapius.

Dvidešimties mulų vežimo idėja gimė anksčiau, nei Harmonijos kasykla pradėjo darbą. Tai nutiko tragiškai dienas baigusioje Erelio kasykloje, iš kurios Ed Stiles vežė dar gerokai negryną gaminį į kitos geležinkelio linijos stotį Daggett. Vežiman būdavo kinkomi 8 mulai, bet vieną dieną prie išgėrimo ir pasigyrimų išsivystė savižudybės lažybos: ar 12 mulų nutemptų dvigubą krūvį? Jie nutempė. Gerai, tai kokią krūvį tada vežtų 20 mulų?

Idėją galutinai įgyvendino ekonomiško išieškanti Harmonijos vadovybė, kurios žinion perėjo visas Erelio kasyklos gyvasis ir negyvasis inventarus, įskaitant ir patį vežiką Stiles. Jau tą idėją turint prieš akis, konstruktoriai buvo duoti nurodymai gaminti 10 tonų keliančius vežimus.

VYRAI KALTINA MOTERIS...

(Atkelta iš 3 psl.)

gos dar mažesnės. Tuo tarpu moters darbai ir rūpesčiai nesibaigia. Senaisiais laikais buvo manoma ir tai tik vyrų, kad didžiausias darbas yra uždirbti pinigą šeimos išlaikymui ir tuo aukščiausiu darbininku yra vyras. Tačiau dabar ir itin šiame krašte žymiai didesnes problemas sudaro kiti šeimos rūpesčiai nei uždarbis.

Vyras išeina į darbą ir tik tuo vienu rūpesčiu gyvena per dieną. Gi moteris, likusi namie su vaikais per tą patį laiką turi atlikti daugybę darbų: išleisti vaikus į mokyklą ir vėliau sutikti grįžtančius, iš vyro uždarbio ji turi viskuo aprūpinti šeimą, geru maistu, geras drabužiais, visa tai supirkinėti, išplauti, butą valyti ir į banko knygutę galimai daugiau įrašyti. Vokiečių psichologas Hellpachas tvirtina, kad vyrų galvoje net ir netelpa iš karto tiek daug įvairių planų ir rūpesčių, kiek moters.

(Bus daugiau)

Nusistovėjusį sąstatą sudarė trys sukabinti vežimai: pirmajame buvo gabenamas boraksas, antrajame maistas, pašaras ir kitoki reikmenys, trečiasis buvo 1200 galionų vandens cisterna; grįžtantieji slėnin vežimai būdavo pakrauti maistu ir pašaru. Vos ne du aukštus iškilę vežimų šonai buvo nukabinėti kirviais, laužtuvais, kapliais, puodais, keptuvėmis ir kitokiais padarais.

Mulai būdavo kinkomi poromis, tad patys priekiniai atsidurdavo už 120 pėdų nuo vežimo, vežikui nebematomi kelio posūkiuose. Tai buvo patį gudriji pora -- vadina mi vada -- jie turėdavo suprasti ir jautriai reaguoti į vadžių truktelėjimus -- sukimo ir kitokio judesio ženklus. Paskui juos sukinkyti teteikdavo tik traukimo jėgą, o prie pat ratų visada būdavo kinkoma arklių pora.

Transportą lydėdavo du vyrai: viršininkas "skinner" ir pagalbininkas "swamper". Aiškina ma, jog pirmojo vardas kilęs iš to, kad jis turėdavo sugebėti nuo ketvirtosios poros mulo ausies botagu "nugriebti" musę, nepabaidydamas paties mulo, o antrojo -- nuo borakso gabaliukų, kaip juos slėnyje vadino kasėjai; mat vieną iš daugybės jo pareigų sudarydavo parankių akmenėlių parūpinimas viršininkui, kuris juos naudodavo priekyje botagu nepasiekiamiems mulams paraginti, kai tie užsisvajodavo ir užsimiršdavo ką beveikią.

Botago pliaukštelėjimus ir akmenis lydėdavo išpūdingas žodynas, kurį mulai, kaip sakoma, labai tiksliai suprasedavę. Mulai būvę jautrūs gyvuliai, kiekvienas kitu vardu, ir kai šalia vardo būdavo šūkteliamas daugiau ar mažiau sparnuotas žodelis -- in dividą tai paveikdavę stipriau, nei botagų pliaukštelėjimas ar akmuo: mulas sudrebėdavęs ir atsimindavęs ką veikti.

Nė vienas palydovas neįdavo, kaip dabar dažnai vaizduojama fotografijose -- tos nuotraukos atsirado šiais laikais, per memorialines šventes vaizduojant anų dienų žygius, bet dabar jau nebėra nei tokių išmintingų mulų, nei tokių taiklių vežikų -- vilksitinei išjudinti pentiniais pabaksnojami užsėsto mulo šonai.

Tais laikais viršininkas sėdėdavo priekiniame

me vežime, pagalbininkas -- antrajame, ir jų rankos per daug nenutoldavo nuo stabdžių, nes vežimų ir krūvio svoris sukdavosi apie 40 tonų, o tereno klimas ar kritimas kai kur siekė 400 pėdų myliai -- savo kaulėlių nesurinktum kokios bėdos atveju. Ak, ne būdavo išvengiama jų -- pakelė tarp Vėjo tarpeklio ir Mohavės stoties nusėta akmenų krūvelėmis, ženklinančiomis žygyje kritusių amžino poilsio vietas.

Viršininkas, gaunąs 100 dolerių mėnesiui, buvo absoliutus žygio diktatorius, dieną naktį nesisikiria su savo valdžios ženklu -- botagu, kurio kotas buvo 6 pėdų o šmaikščioji dalis -- 22 pėdų ilgio. Jis vairuodavo sąstatą, kasdien tikrindavo vežimus bei pakinktus ir kinkydavo mulus -- kinkymas tik labai retais atvejais būdavo pavedamas pagalbininkui. Pakinktai būdavo uždedami, mulams dar tebekramtant sieną, paskui "vadų" pora nuvedama į priekį -- kitus jau tereikėdavo tik prikabinti, jie patys susiradavo vietas. O jei kartais koks paklydėlis atsistodavo ne ten, tikrasis vietos savininkas lakstydamas iš pykčio žvengdamas ir spardydamasis, ratu, kol būdavo pagaujamas. Vienas vežikas pasakojo turėjęs švąkumelę, kuri kartą, radusi užimtą savo vietą, aplėkusi bene šešis ratus, o paskui pasileidusi per dykumas atgal į slėnį.

Pagalbininkas už 75 dolerius mėnesiui šerdavo ir girdydavo mulus, nešiodavo maišus, tampydavo vandenį cisterną, virdavo valgių ir pildydavo visus kitus viršininko pageidavimus.

165 mylios per karštą dulkes, per 135 laipsnių temperatūrą! Diena po dienos -- vos ne ištisą mėnesį ta pati, vienoda rutina. Slegiančios dykumų tuštumos, įtemptas budrumas ir kaitra įdiligina nervus iki sprogdimo. Kiekviena erzinanči smulkmena įgyja milžiniškas dimensijas. Sąstato palydovai iškeliavo iš slėnio su geriausios draugystės intencijomis, bet po dešimties dienų pagalbininkui įkyrėjo perdažnas viršininko pliaukškinimas botagu, vežiką erzina naujoji pagalbininko skrybėlė. Pokalbiai nutrūko, užgulėpikta tyla, ir testinga mažos kibirkštėlės dvikovei iškelti...

Ir grįždavo vežimai su gydymo reikalingais palydovais. Vieno veide mē-

VIRŠUJE: Per druskingas dykumas slenka dvidešimties mulų tempiamas transportas.

lynės, kito pakabinta ranka. Kiek kartų būdavo lopomos galvos, susiuvinėjant kastuvų pėdsakus.

Tūlas pagalbininkas, nepakeldamas vežiko arogancijos, vieną vakarą nukirto jį kastuvu, pakasė šalia vandens šaltinio ir, perėmęs viršininko sostą, leidosi tolyn. Deja, patirtis nebuvo pakankama, ir sąstatą ištiko avarija. Išsikapstęs iš po vežimo, kad ir nulaužta koja, sugebėjo užkopti ant mulo ir pasiekti Mohavę. Čia papasakojo, kad vežikas miręs nuo karščio ar neaiškaus susirgimo, jis tada bandęs atvesti transportą, bet, va, ištikusi nelaimė. Jis buvo užjaustas, gydomas, tapo dienos herojum. Bet sekančio transporto palydovai, pasiekę tragedijos vietą, nutarė, kad palaidotąjį sanitariniais sumetimais reikia perkelti toliau nuo šaltinio. Herojaus aureolė už poros dienų staiga užgeso ant Santa Fe telefono stulpo.

Tokia buvo tų dienų kasdienybė, tokių atsitikimų buvo ne vienas, nors poros būdavo pergrupuojamos prieš kiekvieną žygį. Sunkioje pionieriškoje grumtyje žmogaus gyvybė nebuvo brangesnė už musę.

Mulų nervai būvę stipresni -- tie kelionės pakeldavę lengviau ir išlaikydavę profesinę etiką.

Visų kasyklų istorijoje neišvengiamai iškyla religinio atstovo tipas. Kartais tikri dvasiškiai kartais eiliniai pasipinigautojai atėdavo susavo paslaugomis -- tai nuosirdžiai atvertinėjami paklydusius avelas, tai dalindami kortas lošimų sambūriuose. Ir Mirties slėnio vežikai buvo uoliai bandomi atpratinti nuo girtavimo bei sparnuotojo žodyno.

Vienas vežikas buvo per naktį atverstas Mohavės stotyje. Rytą evangelistas atėjo jo išlydėti ir didžiavosi, kad vežikas sėdo aukštajin sostan blaivus, mandagus, malonus. Atsiverstėlis suėmė rankon vėdžias, pliaukštelėjo botagu ir paraginoma nepaminėdamas nei pragaro kunigaikščių, nei lyties organų. Ir... visi 20 mulų, lyg įsakytą, unisonu atsisuko atgal ir, išplėtę akis, spoksojo į monarchą, tartum bandydami nustatyti, ar jis tikrai išdavęs savo profesiją. Vežikas nepakelė jų žvilgsnio -- evangelistas prarado atsiverstėli visiems laikams.

(Bus daugiau)

LIETUVIŲ BENDRUOMENNĖ, PARAPIJOS IR KITOS ORGANIZACIJOS

Antanas Juodvalkis

Pavasarinė Tarybos sesijoj kilęs ginčas dėl surinktų aukų pasidalinimo, rado gyvą atgarsį spaudoje, seimuose, susirinkimuose. Net vasaros atostoginis laikotarpis tų aistrų neįstengė nuslopinti. Vytautas Volertas ištisa serija straipsnių buvo išėjęs ginti lietuvių bendruomenę ir jos vadovus. Nors jo straipsniai nelietė konkrečių įvykių, bet aiškiai buvo matyti noras išbalinti ir pateisinti savo partijos veikėjų užimtą liniją. Išigalėjimas vienos grupės asmenų lietuvių bendrinės organizacijose gali privesti prie jų susilpninimo ir savo reikšmės sumenkimo. Steigiant bendrines organizacijas, buvo stengiamasi apjungti kuo platesnę organizuotą visuomenę ir įtraukti į bendrą darbą. Senosios kartos veikėjams pasitraukiant, jų vietas užima jaunesnieji, daugumoje Nepriklausomos Lietuvos mokyklų auklėtiniai. Jie turi gerą supratimą apie lietuvių problemas, gerai pažįstami komunistų kėslus bei taktiką, bet dažnai bendruosius lietuvių reikalus pastato žemiau savybių ir visai veiklai priduoda partinį atspalvį.

Kaip reikalą besvarsčiusim ir diskutuosim, bet turėsime prieti išvados, kad tokiai veiklai visuomenė nepritaria ir nėra pasiruošusi paremti. Praėjo Kovos metai. Įsteigtam jungtiniam finansų komitetui (ALB ir VLIK) nepavyko užsibrėžto pinigų kiekio sukelti, nors spauda ir lietuvių bendruomenės vadovybės per apylinkes labai propagavo ir spaudė. Vadinasi, visuomenė nori žinoti ne tik konkrečius uždavinius, bet ir kas juos vykdo. Pasirodo kad aukas sudeda ne vien naujieji ateiviai, bet taip pat ir senosios kartos imigrantai. Tai aiškiai parodo Vasario 16 minėjimai ir ta proga sudėtos aukos Amerikos Lietuvių Tarybai. Manau, kad lietuvių bendruomenės vadovybėms nėra reikalo brautis į jau dirbamą darbą, o reikia ieškoti aplėistų sričių į kurias niekas nesiveržia, bet vertinai prašosi. Turiu galvoje lietuviškas parapijas, kurios baigia iš lietuvių gyvenimo išnykti. Kol parapijoms vadovavo senieji klebonai, baigę mokslus Lietuvoje ar caristinėje Rusijoje, kol senoji ateivių karta laikėsi išikibusi į savo parapiją, tai jokios problemos dėl lietuviškumo nebuvo. Šiandien reikalai yra labai pasikeitę ir tik į blogąją pusę. Didesniuose lietuvių centruose dar nėra tragiška, bet jau aliarmuojanti padėtis. Mažose lietuvių kolonijose lietuviški reikalai yra mirties agonijoje.

Čia, mano nuomone, ir lietuvių bendruomenės vadovybei pasireikšti plati dirva. Jau ir taip perilgai laukta, o kai kur jau nebepataisomai prarasta. Pačiu laiku bėnės vadovybė atkreipė dėmesį į šv. Kazimiero kapines, Chicagoje, ir laidojimo reikalai gali būti pakeipti lietuvių naudai.

Pagal naujuosius Vatikano II suvažiavimo nuostatus parapijų administravime yra suteikiama daugiau teisių parapijų komitetams. Štai į tuos komitetus ir reikia, kad patektų ne tik geri katalikai, bet dar geresni lietuviai. Per šiuos (komitetus) lengviau bus pravedti lietuviškus reikalus. Klebonai, daugumoje nėra nusistatę prieš lietuvius, tik dažnai nesusigaudo mūsų reikaluose, tad ir patvarkymus padaro nepramatydami neigiamų lietuviams padarinių. Dėl parapijinių komitetų labai sielojasi detroitieškis V. Kutkus, bet nematyti, kad jo ir kitų ta kryptimi daromas pastangas visuotinai paremti. Aš nepastebėjau spaudoje nė vieno straipsnio, kad V. Kutkaus paimtoji veiklos kryptis būtų užgirta ir lietuvių bendruomenės paskatinta. Šiuo metu viskas tebėra dar organizacinėje stadijoje, tad dar nebūtų vėlu šį reikalą pajudinti visuotinai, bet nepalikti tik pavienių asmenų iniciatyvai. Iš kitos pusės, reikia neatlaidžiai raginti lietuvių dalyvauti tik lietuviškose pamaldose. Juo didesni būriai susirinks į lietuviškas pamaldas, juo didesnis svorį komitetai turės lietuviškiems reikalams.

Masiniai lietuviai traukiasi iš anksčiau kompaktniai apgyventų vietų ir kuriasi užmiesčiuose kur kas sau. Ar nevertėtų lietuvių bėnės vadovybei imtis iniciatyvų ir bandyti organizuoti lietuvių apgyventą priemiestį su savo parapija, mokykla, lietuvių namais, prekyba ir t.t. Nereikėtų čia kokios prievartos, bet susitarus su kontraktoriais, bandyti propaguoti vietovę kur lietuviai bent daugumoje galėtų apsigyventi. Dažnai bėga iš miesto ne todėl, kad jau pabodo lietuviška aplinka, bet, kad artėja ar ateina nemėgiamas kaimynas. Spaudoje skaičiau, kad kažkur, Chicagoje, pašonėje steigiasi lietuviškas kaimas, kur jau apsigyveno rašytojai Katiliskiai, skulptorius Mazoliauskas ir kt. Suprantama, kaimas nedidelis, bet štai apsigyveno vienas, jį pasekė antras, trečias... Lietuviai nori gyventi kartu, tik reikia atitinkamai pakeipti, paskatinti, paorganizuoti.

(Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

Daktaras Jonas Šliūpas

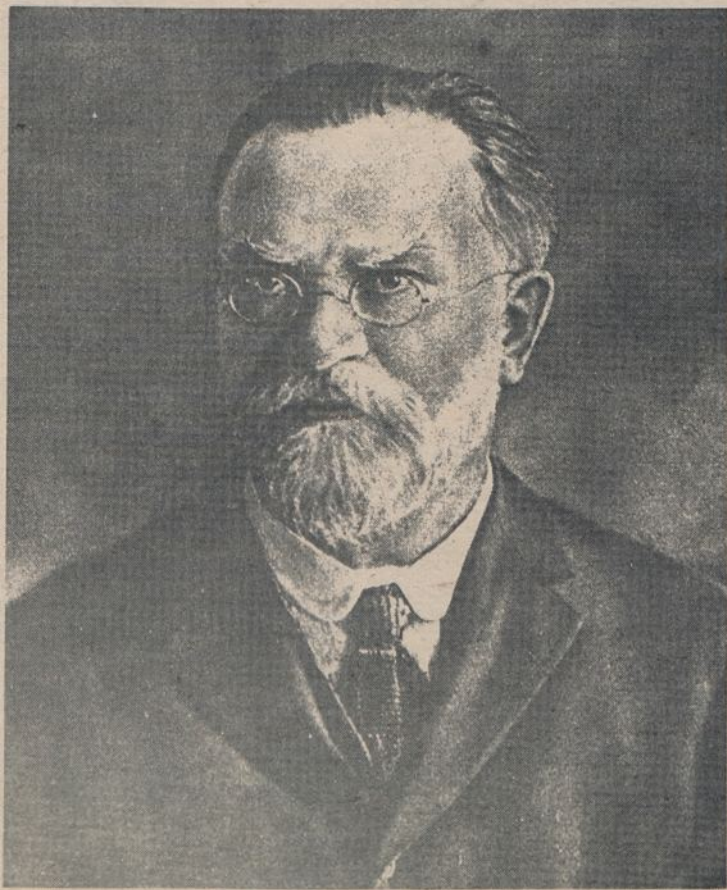
MININT JO 25-tas MIRTIES METINES

J. JAKŠTAS

pora ištraukų iš dabartinių atsiliepimų apie jį, ryškiai pavaizduojančių jo prieštarinę vertini-

steigtų lietuviškų mokyklų" (A. Kučas, Kun. A. Staniukynas, Roma, 1965 20 p.).

Akivaizdoje šių dviejų prieštarinių Šliūpo veiklos apibūdinimų pra-

Dr. Jonas Šliūpas

mą paskutiniaisiais laikais.

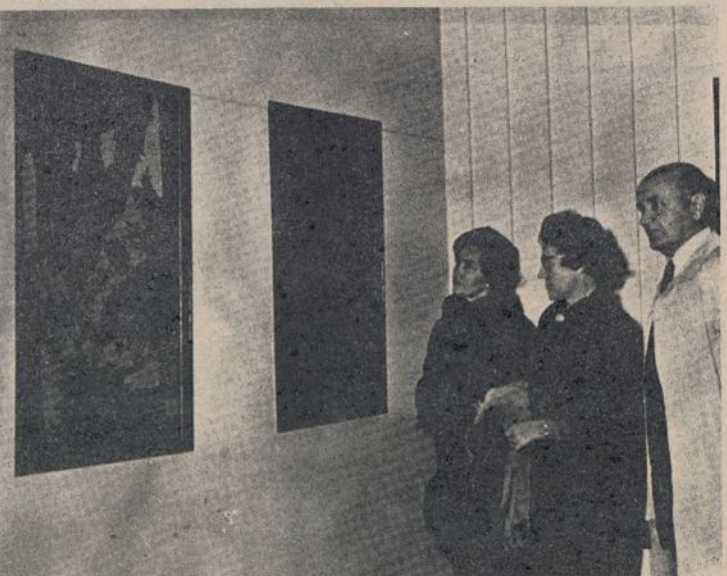
Buvęs artimas Šliūpo bendradarbis, dabar Kaune gyvenęs 85 metų senelis K. Vairas-Račkauskas šiaip kalba apie jį: "Graži ir stambi J. Šliūpo figūra "Aušros" figūra spindėjime ori ir kukli, žengia mūsų kultūros istorijos lapais, palikdama giliai įmintas žymes. Mūsų praeities tyrimojo negalės būti bešališki ir teisingi, jei jų neskirs Šliūpai jo pelnytose vietose mūsų kultūroje, mūsų kovoje dėl spaudos ir sąžinės laisvės mūsų tautos atgimimo istorijoje.. jis pradėjo ir tęsė atšiaurią kovą už lietuvių ir už laisvę, už demokratiją, už laisvą mintį (Vilnis, 1977 nr. 1968, IX, 12).

Prie šio giriamojo atsiliepimo labai prieštaringai skamba prof. A. Kučo pareiškimas: "Kai tėvynėje broliai liejo kraują už savo tautą ir tikėjimą, lietuvių išeivijų tarpe atsirado žmogus, kuris ėmėsi uoliai talkininkauti rusų caro žandarams. Per savo laikraščius ir prakalbas jis šaukė, kad lietuviai netų į bažnyčias, neduotų pinigų jų statymui, ne-

vartu apžvelgti jo darbus istoriškai, t.y. suminint kai kuriuos jo gyvenimo faktus jų negiriant ir nesmerkiant. Reikia leisti patiems faktams kalbėti, kiek tai istoriškame dėstyme galima ir susipindėjime ori ir kukli, žengia mūsų kultūros istorijos lapais, palikdama giliai įmintas žymes. Mūsų praeities tyrimojo negalės būti bešališki ir teisingi, jei jų neskirs Šliūpai jo pelnytose vietose mūsų kultūroje, mūsų kovoje dėl spaudos ir sąžinės laisvės mūsų tautos atgimimo istorijoje.. jis pradėjo ir tęsė atšiaurią kovą už lietuvių ir už laisvę, už demokratiją, už laisvą mintį (Vilnis, 1977 nr. 1968, IX, 12).

Prie šio giriamojo atsiliepimo labai prieštaringai skamba prof. A. Kučo pareiškimas: "Kai tėvynėje broliai liejo kraują už savo tautą ir tikėjimą, lietuvių išeivijų tarpe atsirado žmogus, kuris ėmėsi uoliai talkininkauti rusų caro žandarams. Per savo laikraščius ir prakalbas jis šaukė, kad lietuviai netų į bažnyčias, neduotų pinigų jų statymui, ne-

(Bus daugiau)

A. Tamošaitis parodoje Windsoro universitete. J. Gaižutis nuotrauka

BOSTONO BALTAI PRADĖJO XIV KONCERTŲ SEZONĄ

Tradicinį penktadienio vakarą, lapkričio 7 d., Bostono Baltų d-ja pradėjo keturioliktą koncertų sezoną. Kaip visuomet, koncertas buvo surengtas Jordan Hall'e nauj. Anglijos konservatorijos didžiojo koncertų salė. Programą atliko medinių pučiamųjų kvintetas, pasivadinęs Phoenix vardu ir atvykęs iš New Yorko.

Kvintetą sudaro Margaret Schecter -- fleita, Andrejs Jansons -- obojus, Francisco Donaruma -- anglų ragas, Richard Vrotney -- fagotas, Aris Chavez -- klarnetas. Pavardė sako, kad kvintete dirba ir vienas latvis -- Andrejs Jansons, tai jo dėka mes ir turėjo progos Phoenix kvintetą išgirsti.

Kvinteto programoje buvo šie muzikos kūriniai: Ibert'o Trys pjesės, Whittenberg'o Penkių žaidimai, Haydn'o Divertimentas, Vivaldi'o Tri Sonata G minor, Nielsen'o Kvintetas op. 43 ir bisui Latvių tautinis šokis.

Muzikinė literatūra, skirta medinių pučiamųjų komitetui, nėra gausi. Dauguma kūrinių, pagrotų šiame koncerte, priklauso klasikais. Spalvingas, dvelkias lyrizmu, Ibert'o kūrinyse. "Seneliai" Haydn'as ir Vivaldis dar vis nebėga iš koncertų scenų, dar jie pajėgia ir modernių laikų klausytoją žavėti. Romantizmui artimo Nielsen'o kvintetas yra įdomus, kartais atsiverias puikiais fragmentais, tik

veikalo vientisumo požiūriu, gerokai sukaipotas į atskirus gabalus.

Naujovinę muziką šiame koncerte atstovavo Whittenberg'as su savo žaidimais penkiem. Kai tokios muzikos klausai, nors ir didžiai stengdamasis į ją įsijausti, nenorom susidarai vaizdą, kad kompozitorius yra pasinėręs į neįsibrendamą bejėgiškumą, kad jis beveik visiškai neturi ką pasakyti. Ritmais pagrįstas trupinių barstymas argi tai jau turi būti muzika ir būtinai moderni? Blogiausia, kad toj muzikoje pradingo individas, beliko tik uniforminės kepurės.

Phoenix kvinteto dalyviai virtuosiškai valdo savo instrumentus, yra gerai susigroję, rūpestingai grojamus dalykus paruošę, tad ir baltų koncerto klausytojams Bostone padarė iškilaus sambūrio išpuolį. Ypač darniai, atskleidžiamai kūrinių grožį jie grojo Haydn'ą, Vivaldį ir Nielsen'ą.

Kiti du baltų koncertai, rengiami vis tame pačiame Jordan Hall'e, bus 1970 m. kovo ir balandžio mėn. Tų koncertų programą atliks estų tenoras H. Riivald'as ir mūsų iškili pianistė R. Jauskaitė-Šiusienė.

Keturiolikto sezono pradinį koncertą reikia laikyti pasisekusiu netikėtinu požiūriu, bet ir dėl to, kad klausytojų į jį atėjo žymiai gausesnis kiekis.

S.S.

A. TAMOŠAITIS

Kompozicija

ANTANO TAMOŠAIČIO PARODA WINDSORE

J. Gaižutis

Iš Detroito važiuojant į Windsorą, Ont. vos tik pravažiavus Ambasadoriaus tiltą, kairėje jo pusėje yra Windsoro universitetas.

Viename jo pastatų gana erdvioje salėje, Fine Arts Gallery, išstatyti 25 rinkiniai dailininko Antano Tamošaitis tapybos darbai. Lan-kytojus su paroda, kūrėju ir jo kūrinių supažindina anglų kalba parašyta, šios parodos globėjo universiteto profesoriaus Robert C. Pinto, programa. Autorius trumpai apibūdina menininką ir aplinkos įtaką jo darbams, prieina prie pačios A. Tamošaitis kūrybos.

... Kai matematikoje erdvė atidengiamą per lo- giską galvą, kuri yra begalinė ir nepasiekiamą; atidengia pasaulį, kuris neturi nei asmenybės nei istorijos, gi-

menininko logika ir kūrybinė erdvė negali būti atskirta nuo jo asmenybės ir sugebėjimo jai apipavidalinti; ji išimtinai vaizduoja pasaulį, kuris negali būti atskirtas nuo jo asmenybės ir jo praeities.

Aplinka, kurią vaizduoja A. Tamošaitis, yra apsupta amatininkų išdirbiniais: medžio drožiniais, audiniais, langų vitražais ir pan.

Jo kūrybos dinamiškas glūdi šių amato išdirbinių dinamikoje. Pašėšėlinės spalvos, švyno ir medžio reikalavimams prisitaikiusios kampos linijos. Pasaulis, į kurį mes paten- kame per jo vaizduojamą aplinką, yra apsuptas įvairios rūšies amato išdirbinių: kaimo idilijos, žvaigždės, žuvis, gėlės, kurie lydi kasdieninį gyvenimą ir dienas

praleidžia su tam tikslui pritaikintais amatais.

Tas pasaulis miršta kartu su mirtimi šių amato, kurie laiko bėgyje jį buvo sukūrę. A. Tamošaitis daiktai paimti iš tautos meno su jos mintimis ir dvasia. Visa ką jis piešia yra surišta su pasauliu, kuris telpa tautos mene ir senovės amatininkų darbuose.

Tamošaitis paįso erdvę ir pasaulį. Geriausiai šyti negu paisyti ar ausiti. Amato išdirbiniai, daugumai iš mūsų, visuomet sukelia pavojingą jų vertę; jų vertė yra visuomet pavojingai pavirsti į nostalgiją ir sentimentalumą.

Tapyba yra mums gyva kalba ir Tamošaitis kalba į mus šia kalba. Jo žodynas yra modernus, nors prancūzų dvidešimto amžiaus tapyba, be abejo, turi įtakos. Savotiškas, įsakmiai lydimas praeities; yra skirtingasis Tamošaitis. Toji erdvė, toji drobėje išpaisyta erdvė yra jo asmeniškai kūryba. Ir čia atpasakotoji praeitis yra jo paties praeitis, apsaugota nuo nostalgijos ir mums pristatyta grynu įvykiu dažais ir drobe...

Tenka tik pasidžiaugti, kad neišsėmiama A. Tamošaitis energija, jau ne pirmą kartą jo kūrinius, ir kartu Lietuvos vardą įneša į Kanados universitetus.

Paroda atidaryta iki š.m. lapkričio 27 dienos.

POSĖDŽIAVO LKDS TARYBA

Lapkričio 1-2 d. d. Detroito įvyko Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos Tarybos sesija. Joje dalyvavo Tarybos nariai iš New Yorko, Chicagos, Clevelando ir Detroito.

Atidarydamas sesiją Tarybos pirm. A.J. Kasulaitis kreipė dėmesį į tris būdingas išeivinės veiklos nuokrypas: idėjinį bėdėjimąsi, savi-naudos ir savireikšmės buvimą ir dvasinį nuovargį. Šios piktožolės paliečia tiek individus, tiek organizacijas. Jos turi tendencijas paraližuoti jėgas ir trukdyti veiklą.

Atskirus klausimus referavo Tarybos vicepirmininkai kan. V. Zakarauskas, Pr. Razgaitis, Pr. Vainauskas ir Centro Komiteto izdininkas H. Idzelis.

Taryba pasidžiaugė VLIKO pastangomis Lietuvos laisvės kovos srityje ir griežtai pasisakė prieš bet kokias pastangas trukdyti VLIKO darbą ar griauti jo autoritetą. Kartu Taryba pareiškė pakartotiną solidarumą VLIKO vadovybei ir jos linijai Lietuvos laisvinimo srityje.

Taryba pritarė ALTos veiklai ir jos kryptį; pareiškė jos vadovybei solidarumą ir visokeriopą paramą. Taryba išskirtinai pritarė ALTos žygiui už pastovios baltiečių administracijos prie JAV Prezidento įstaigos įsteigimą ir ragi-

na visus lietuvius šiai akcijai visais galimais būdais talkinti.

Išsvarsčiusi Lietuvių Bendruomenės organizacijos problematiką tiek, kiek ji liečia LKDS bendrinę atsakomybę išeivijos egzistencijoje, Taryba pareiškė savo susirūpinimą PLB ir JAV LB valdybų užimta linija. Kartu konstatavo gyvą reikalą visiems išeivijos lietuviams jungtis į PLB eiles, siekiant Lietuvių Chartoje numatytų tikslų bei tokio organizacinio susitvarkymo, kuris atlieptų pačius gražiausius lietuvių demokratiškos principus bei PLB interesus.

LKDS Taryba, stebėdama laisvųjų lietuvių ryšius su pavergtąja Lietuva, išsamiai persvarsčiusi ankstyvesnę Sąjungos laikyseną, šiuo klausimu pakartotinai reiškia vieningą nusistatymą.

1. Vienintelis pateisinamas ryšių būdas ir šiandieną tebėra santykiavimas grynai asmeninėje plotmėje.

2. Bendravimo, santykiavimo ar bendradarbiavimo frazės tautinio išlikimo troškulio niekada nenumalšins, nes už jų slepiasi pats naujusias komunistinės Rusijos ginklas politinei emigracijai sužlugdyti.

3. Tiems lietuviams, kurie pavieniai įsigyja pavergėjų pasitikėjimą

kelionėms pas laisvuosius brolius, visais atsitiktinių kontaktų atvejais turi būti perteiktas nepalenkiamas mūsų nusistatymas: siekti laisvos ir nepriklausomos Lietuvos, Lietuvos partizanai amžiams liks tos kovos pirmūnais, toje kovoje drausmingai pasiduoti laisvųjų lietuvių politinei vadovybei.

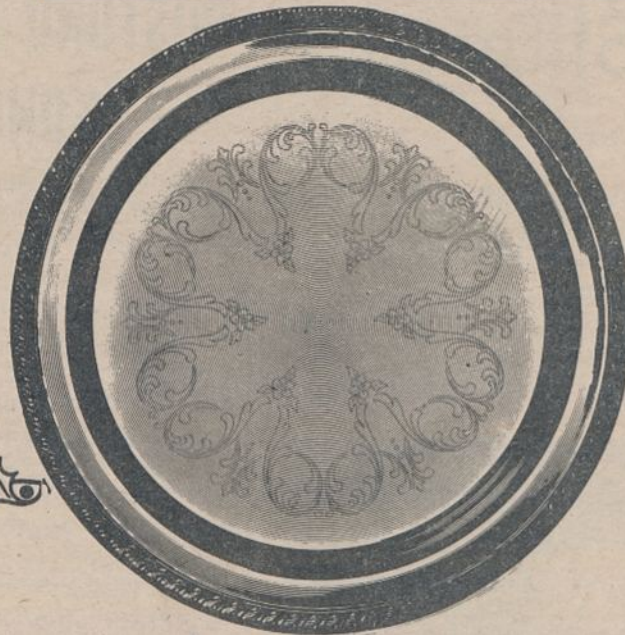
4. Laikydami sovietinį komunizmą didžiausiu Lietuvos priešu, lietuviai krikščionys demokratai laiko savo pareigą skelbti komunizmo Lietuvai padarytas skriaudas, atidengti komunizmo kėslus ir kovoti su defetistinėmis nuotakomis, siekiančiomis nuslopinti lietuvių antikomunistinį nusistatymą ir nepriklausomybės siekimą.

Tarybos sesiją globojo Detroito skyrius, vadovaujamas B. Brizgio. Lapkričio 1 d. vakare Kolumbo vyčių salėje detroitiskiai vienminčiai Tarybos nariams, kvies-
tiniams svečiams ir saviškiams suruošė jaukų ir šaunų priėmimą.

LIETUVAITĖ MOKYKLOS LAIKRAŠČIO REDAKTORĖ

Jane Addams gimnazijos (High School) laidžiamo laikraščio "Trade Winds" redaktore paskirta Liucija Eidimaitė. Praeitą vasarą Liucija, mokyklos lėšomis buvo pasiūsta į žurnalistikos kursą — Ohio University Athens, kuriuose iš JAV dalyvavo 2000 mokinių. Liucija šiuos kursus baigė geriausiais pažymiais. Jos redaguojamas laikraštis turi arti 2000 skaity-

Istokit į Kalėdų Klubą

Society
NATIONAL BANK
OF CLEVELAND

FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION NARYS

Jūs gausite šį tikrą
ONEIDA
SIDABRUOTĄ PADEKLĄ
Reguliaria kaina \$7.50 vertės

UŽ **\$295**

TAKSUS ĮSKAITANT

Šis tikras Oneida sidabruotas padėklas — \$7.50 vertės — gali būti jums už \$2.95 kada įstosite į 1970 metų Kalėdų klubą.

Yra nepaprastai patogus priimant šventėse svečius ir taip pat apskritų metų naudojimui. Atidarykit Kalėdų klubo sąskaitą dabar. Gausite sidabruotą padėklą už \$2.95 ir turėsite užtenkamai pinigų kitiems metams.

L. Eidimaitė (dešinėje), laikraščio "Trade Winds" redaktorė, apklauskinėja mokyklos mokinių tarybos nares.

tojų, išleidžiamas kartą į mėnesį.

Liucijai už gerą mokymąsi, elgesį ir kt. mokyklos vadovybės yra suteiktas garbės mokinės titulas.

GRAŽI CLEVELANDO BIRUTIEČIŲ VEIKLA

Nemažas ir darniai susigyvenęs Clevelando Birutiečių būrys, lapkričio 9 d. buvo susirinkęs p. Stasų namuose, savo tolimesnei veiklai aptarti. Draugijos pirmininkė Veronika Nagevičienė, atidarydama susirinkimą, perskaitė darbotvarkę ir Clevelando Tautybių Centro laišką, kuriuo pareiškama padėka už bendradarbiavimą su Tautybių Centru. Po to, buvo pakviesta birutietė, registruota galestingoji sesuo, Jadvyga Budrienė praktiškai pademonstruoti ligonio gaivinimo techniką širdies smūgiui ištikus. Ateityje per susirinkimus numatoma pirmosios pagalbos žinių pakartojimas įvairių nelaimingų atsitikimų atvejais.

Kiekviena birutietė pasisakė dėl tolimesnės veiklos planų, buvo įvairių siūlyimų, kurie sukėlė gyvų diskusijų. Sustota prie kultūros vadovės Onos Mikulskienės pasiūlymo, kuris paliktas kultūros vadovei.

Nutarta ir toliau remti Vasario 16 gimnaziją Vokietijoje.

DEVLEIGH MILL OPERATORS HORIZONTAL BORING MILL OPERATORS

Men for night shift—55 hr. wk. Experienced operators only. Co. benefits are many. They include: hospitalization, pension plan, health & accident insurance, cost of living allowance & 5% premium for night shift work. For further information or application phone collect Mr. Len

JAMESON CORPORATION

3071 BAY RD. SAGINAW, MICHIGAN

517 — 792-1527

Equal Opportunity Employer

(91-100)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

We Offer To Savers

SAVINGS CERTIFICATE

5 1/4%

6 or 12
MONTH
\$10,000
or MORE

Savings certificates issued for six months or one year—in minimum amounts of \$10,000.00, and thereafter in multiples of \$1,000.00. Earnings are paid at maturity.

INSURED

4 3/4%
per annum

Passbook Savings
Accounts

Paid Quarterly
Computed and Paid

as of:
Mar. 31 — June 30
Sept. 30 — Dec. 31

5%

6 or 12
MONTH
\$5,000
or MORE

Savings certificates issued for six months or one year—in minimum amounts of \$5,000.00, and thereafter in multiples of \$500.00. Earnings are paid at maturity.

Mutual Federal Savings

PETER KAZANAUSKAS, PRESIDENT

AND LOAN ASSOCIATION

2212 W. CERMAK RD.
Chicago, Ill. 60608
Virginia 7-7747

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIK

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

BALFO 25 METŲ JUBILIEJINIS MINĖJIMAS

Lapkričio 29 d., šeštadienį, 10 val. ryto, Jubiliejinis BALFO Direktorių suvažiavimas, Pick Carter viešbutyje, Spanish Room, East 9th & Prospect Ave.

Lapkričio 29 d., šeštadienį, 6:30 val. vakare Jubiliejinis banketas - koncertas, Naujos parapijos salėje, 18029 Neff Rd. Trumpą programą išpildys solistė Dalia Kučėnienė, muzikas Darius Lapinskas ir clevelandietis jaunos kartos pianistas Vytautas Puškorius. Po programos šokiai grojant J. Pažemio orkestrui.

Lapkričio 30 d., sekmadienį, šv. Mišios už mirusius BALFO darbuotojus, šv. Jurgio bažnyčioje 10:30 v. atnašaus BALFO reikalų vedėjas, kun. Pr. Geiščiūnas, solo giedos solistė Bronė Kazėnienė; šv. P. N. Pagalbos bažnyčioje (Neff Rd.) 10 val. atnašaus BALFO pirmininkas kun. V. Martinkus, solo giedos solistė Dalia Kučėnienė.

Visuomenė maloniai kviečiama dalyvauti ir prisidėti prie minėjimo pasisekimo.

**BALFO CLEVELANDO
SKYRIAUS VALDYBA
IR DIREKTORIAI**

Sol. DALIA KUČĖNIENĖ iš Chicago išpildys meninę programą Balfio suakutiniame koncerte - bankete, lapkričio 29 d. Clevelande.

• Balfui vajuos proga stambesnė sumom aukų: dr. J. Balčiūnas \$76.00, dr. Vl. Bložė — \$51.00, Z. Jankus — \$30.00, dr. J. Stankaitis — \$25.00, J. B. — \$20.00, kun. B. Ivanauskas — \$20.00, V. Kizlaitis — \$17.00, P. Bielinis, dr. D. Degesys, A. Mackevičius — po \$15.00, Z. Dautartas, J. Gudėnas, A. Karklius, Z. Obelenis, J. Mockus — po \$11.00.

LIETUVOS KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

ir
LITHUANIAN VILLAGE, INC.

METINIS BALIUS

įvyksta
**šeštadienį, lapkričio mėn. 22 d.,
7 val. 30 min. vak., Lietuvių salėje.**

Programoje

Lietuvos karių pagerbimas, PLB pirmininko St. Barzduko žodis ir Juliaus Kazėno akordeonistų grupės
K O N C E R T A S.

Vakarienė — šokiai. Groja JONO PAŽEMIO orkestras.

Visi lietuviai maloniai kviečiami šiam minėjimui ir baliuje gausiai dalyvauti. Įėjimas asmeniui \$6.00. Kvietimai gaunami pas LVS Ramovės valdybos narius ir Lietuvių salėje.

Automobilius prašom statyti šv. Jurgio parapijos aikštėje.

St. Astrauskas, dr. A. Bridžius, E. F. Eidimtai, S. H. Idzeliai, K. A. Laikūnai, J. O. Žilioniai — po \$11.00.

Už aukas Balfio Clevelando skyriaus dėkoja ir laukia atsiliėpanti kitų aukotojų.

vytautas puškorius
jaunas pianistas išpildys dalį meninės programos Balfio suakutiniame koncerte - bankete, lapkričio 29 d. Clevelande.

AKADEMINIO SKAUTŲ SAJŪDŽIO ŠVENTĖ

Šį šeštadienį, lapkričio 22 d., 7 v. v. Čiurlionio Ansamblio namuose įvyks Akademinių Skautų Sajūdžio metinė šventė, kurioje įdomią paskaitą skaitys fil. dr. Vytautas Černius.

Dr. V. Černius, gimęs Lietuvoje ir atvykęs 1951 m. į JAV, Bostono universitete 1953 m. įsigijo biologijos bakalauro laipsnį, 1957 m. magistro ir 1966 m. daktaro laipsnį. Nuo 1967 m. yra Temple universitete Philadelphiaje pedagoginės psichologijos asso. profesorius.

Skautų organizacijoje dr. V. Černius ėjo įvairias pareigas, vadovavo eilei stovyklų ir daug rašė skautinėje spaudoje.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

L.V.S. Ramovė Clevelando skyriaus lapkričio 22 d. kartu su Lithuanian Village Inc. Lietuvių Klubu salėje rengia kariuomenės šventės minėjimą.

Sekmadienį, šv. Jurgio parapijos bažnyčioje šv. Mišios už žuvusius ir mirusius narius ir šeimas. Šv. Mišiose organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis.

• Naujųjų 1970 Metų sutikimo balius, rengiamas LB Clevelando abiejų Apylinkių valdybų įvyks gruodžio 31 d. Naujosios parapijos (Neff Rd.) viršutinėje salėje. N. Metų sutikimo vakare salė bus atidaryta nuo 8 v. v. — vaišių pradžia 9:30 v. v., užbaigia 2 v. ryto. Pasilinksminimui gros J. Pažemio kapela. Stalai 10 asm.

Kvietimus jau galima užsakyti ar įsigyti pas valdybų narius ir išdėstius: Vl. Blinstrubą telef. 531-2660, D. Staniškį — tel. 531-8496.

• Prieš atnaujindami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

Korp. Giedra intensyviai ruošiasi madų parodai gruodžio 7 d. šv. Jurgio parapijos salėje. Bilietus į parodą galima įsigyti krautuvėse Patria, Baltic Delicatessen, pas Bublį tel. 481-8854 ir Malėnienę 487-4548. Nuotraukoje Aldona Zorskienė modeliuojusi praeitais metais parodoje.

BALFO BANKETAS

Primenama, kad Balfio 25 m. jubiliejinis banketas įvyksta š. m. lapkričio 29 d., 6:30 val. Naujos parapijos viršutinėje salėje.

Banketas su šilta vakariene, su aukšto lygio, bet trumpa programa-koncertu. Programos metu svečiai sėdės prie švariai užklotų ir gėlimis papuoštų stalų.

Jaunimas, kas negali dalyvauti bankete prašomas atvykti 9 val. vak. šokiais.

Dėl bilietų skambinti p. E. Ilendai EX 1-1782 arba pas valdybos narius. (sk)

• Lietuvių Konservatorių Klubu susirinkime šį penktadienį, lapkričio 21 d., 8 v. v. Union Savings banko patalpose, 5106 Wilson Mills Rd., bus rodomas dokumentinis filmas "Dvasinis jaunimo žudymas". Visuomenė maloniai kviečiama atsilankyti.

• Ieškau Stasio Dackaus, gyvenusio Toronte ir Anasztazijos Liškienės, Petro Liškaus našlės.

Albina Melinis, 1293 W. 104 St., Cleveland, Ohio 44102.

Marija Gidonė Steponavičienė lapkričio 8 d. Clevelande laimėjo Ohio valstijos erdvės gražuolės karūną. (Miss outer space of Ohio) gaudama trofėją ir visą eilę dovanų. Gruodžio 4, 5 ir 6 d. d. ji dalyvaus visų valstijų varžybose, kuriose bus išrinkta Outer Space of USA. Marija studijuoja meną ir modeliuoja suvažiavimuose ir televizijoje.

• Arenoj, 3717 Euclid Ave., ketvirtadienį, lapkričio 20 d., 8 v. v. įvyks profesinės wrestling imtynės tarp The Sheik ir "Flying Fred" Curry.

Be to imtynių organizatoriaus Pedro Martinez yra paruošęs papildomą jaudinančią programą su kitais imtininkais.

Bilietai nuo \$4.00 iki \$2.00 gaunami Arenoj ir Richman's krautuvėj mieste, 736 Euclid Ave.

• Bokso rungtynės tarp sunkaus svorio boksininkų Lewis ir McMurray įvyks Arenoj šį trečiadienį, lapkričio 19 d., 8:30 v. v. Lewis iš 23 rungtynių yra laimėjęs 20 ir šiomis dienomis yra vienas žymiausių boksininkų.

HELP WANTED MALE

WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED
MAINTENANCE MACHINISTS
AUTOMATIC ROLL THREAD
SETUP MAN
Steady work. High hourly rate. Fringe benefits and overtime.
AUTO BOLT AND NUT CO.
4619 Perkins Ave. Cleveland, Ohio (91-95)

WANTED:

Elderly Lithuanian lady as companion to ill women. Cleveland area. Call 442-3510 after 6PM

Neff and E. 185 gatvė

Mūrinis bungalow. 3 miegamieji; židynys; 1½ vonios. Netoli Naujosios parapijos.

George Kraus, broker
481-9300

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

LAPKRIČIO 22 D. Lithuanian Village Bendrovės metinis balius - koncertas.

LAPKRIČIO 29-30 D. Balfio 25 metų sukakties minėjimas. Rengia Balfio Clevelando skyrius.

GRUODŽIO 7 D. Madų paroda šv. Jurgio parapijos salėje. Rengia Korp. Giedra.

GRUODŽIO 31 d. Naujųjų Metų sutikimas Naujosios parapijos salėje. Rengia LB I ir II apylinkė.

25

1944-1969

Pranešama, kad **š. m. lapkričio 29 d., 6 val.
30 min.,** Naujos parapijos salėje įvyks

BALFO 25 METŲ JUBILIEJINIS BANKETAS

Trumpą programą išpildys solistė Dalia Kučėnienė, akomp. muz. Darius Lapinskas ir jaunos kartos pianistas Vytautas Puškorius.

Šokiais gros J. Pažemio orkestras.

BALFO CLEVELANDO SKYRIAUS VALDYBA
IR DIREKTORIAI

Naturally
**SUPERIOR
SAVINGS**

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and
REMODELING
LOANS
...
INSURED SAVINGS

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vésinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakuba

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai.
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

AR STEIGTINĄ PASAULIO LIETUVIŲ MOKSLO AKADEMIJĄ?

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjunga

ga savo paskutiniame suvažiavime Clevelande, priėmė rezoliuciją, kur buvo siūloma centro valdybai sudaryti mokslo akademijos ar draugijos steigimui išstudiuoti

juoti komisiją. Akademijs ar draugija turėtų apjungti visus laisvajame pasaulyje esančius lietuvius mokslininkus. Vykdyti suvažiavimo pagedavimus, ALIAS CV sudarė komisiją, į kurią įėjo dr. A. Damušis iš Detroito, dr. A. Avižienis iš Los Angeles, dr. V. Klemas iš Philadelphia ir dr. S. J. Matas iš Clevelando.

Padėkos Dienos savaitgalyje ruošiamas JAV Lietuvių Bendruomenės MOKSLO IR KŪRYBOS simpoziumas. Vienas iš to simpoziumo pagrindinių tikslų yra — išdiskutuoti Pasaulio Lietuvių Mokslo Akademijos ar Draugijos steigimo galimybes. Tam reikalui rengiamas forumas, kuriame pirmininkaus prof. dr. A. Avižienis. Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjunga patieks savo pasiūlymus — bendrines gaires mokslo akademijai ar draugijai steigti. Tikimės, kad Akademijos ar Draugijos įdėją bus galima įgyvendinti koordinuojant pastangas su dabartinėmis profesinėms draugijoms, institutais bei Lietuvių Katolikų Mokslo Akademijs. Forumas įvyksta Midway viešbuty, Chicagoje, lapkričio 28 d., 10 val. ryto.

• Mokslo ir kūrybos simpoziume lapkričio 28 d., 1 val. Midway House, Chicagoje vyks informacijos ir erdvių technologijos sesija, kurios organizatoriumi yra dr. Vytautas Klemas, General Electric Co. Philadelphia. Šioje sesijoje su paskaitomis

mis dalyvauja:

Dr. Vytautas Mikėnas — "Fazėje suderintų elementų antenos radar sistemoms".

Dr. Zenonas Rekašius — "Optimalinė kontrolė ir interesus konfliktas".

Dr. Kęstutis Kirvaitis — "Atpažinimo problema dinaminiuose sistemose".

Henrikas Bankaitis — "Technologijos vystymas didiesiems kieto kuro rakietų varikliams".

Dr. Šarūnas Lazdinis — "Termodinamiškai ne-equilibruotų reiškinų efektas aukštos energijos dujų srovėse".

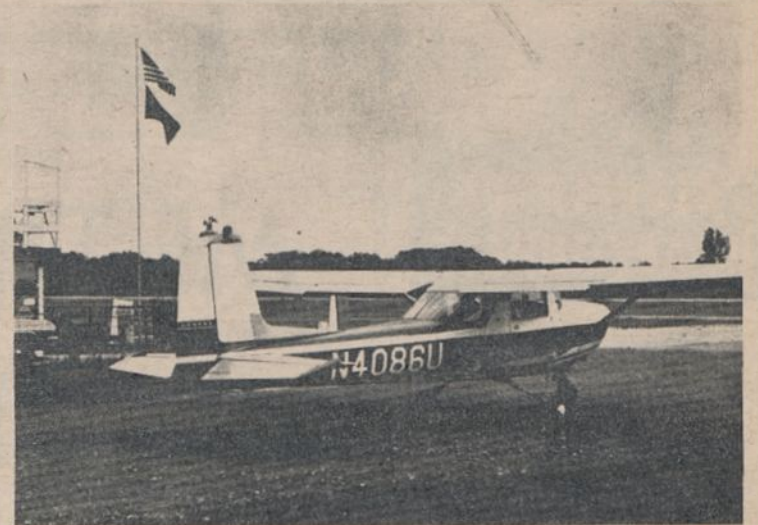
Dr. Vytautas Klemas — "Optimalinis fotografavimo spalvų parinkimas marso paviršiaus išryškinimui".

Kiekviena paskaita tęsis apie 20 minučių. Po paskutinės paskaitos įvyks 20 minučių diskusija, kurios metu bus prognozuojami publikos klausimai.

LIETUVIŲ AERO KLUBO VEIKLA

Amerikos Lietuvių Aero Klubas, prieš porą metų įsikūręs Chicagoje, gyvai veikia. Š. m. rugpjūčio mėn. klubas įsigijo dvivietį apmokymo tikslams gerai tinkantį lėktuvą Cessna 150. Lėktuvą turi reikalingus radijo įrengimus ir aklojo skridimo prietaisus. Prieš mėnesį įvyko krikštynų puota ir ceremonijos. Lėktuvui duotas vardas "Perkūnas".

Skraidymo grupei priklauso 12 narių, nuo 17 iki 62 m. amžiaus. Iš jų vienas turi komercinio lakūno teises, du — privatinio, visi

Amerikos Lietuvių Aero Klubo lėktuvas "Perkūnas" pasiruošęs kiti iš Griffith, Ind. aerodromo.

kiti yra besimokantieji, tarpe jų ir dvi moterys. Per pirmuosius pustučio mėnesio grupės nariai išskraidė virš 90 valandų. Du nariai jau išskrido savarankiškai (solo), nors pradėjo be jokios aviacinės patirties. Pažymėtina gabi lakūnė p. Frances Gramont, čia Amerikoje gimusi lietuvaitė, savarankiškai išskridusi š. m. lapkričio 2 d.

• M. Bačiūnienė, artėjant žiemai, apleidė Tabor Farmą ir keturiems mėnesiams išvyko į Floridą. Ji yra asistuojanti p. Jazbučių vasarvietėje, kur šiuo metu atostogauja ir daugiau lietuvių.

• Lituanistinių mokyklų koncertas Chicagoje įvyksta lapkričio 23 d., 2 val. po pietų Gage Parko salėje — Fieldhouse — 2415 W. 55 St., išpildant muz. J. Bertolio kantatą "Sugrįžimo Giesmė". Chorą sudaro: Brighton Parko, Cicero ir Dariaus - Girėno mokyklos bei Vyčių choras, Fausto Strolios vadovauja. Akompanuoja muz. J. Byanskas, solistė Genovaitė Mažeikienė.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS

Korp! Neo-Lithuania Chicagoje Valdyba ruošia iškilmingą ir puošnų Naujų 1970 Metų sutikimą patogioje ir gražioje salėje 58 St. & So. Cicero Ave. Vietas ar stalus jau dabar galima užsisakyti pas M. Šimkų CL 4-7450. Korporantams ir L. T. A. Sambūrio nariams pirmenybė. Kaina apie \$15.00 įskaitant maistą ir gėrimus.

NEW YORK

• Tumas-Vaižgantas jo 100-ojo gimtadienio metuose bus pagerbtas New Yorke. Š. m. lapkričio 30 d. Viešpaties Atsimainymo Bažnyčioje Maspeth bus pamaldos už jo vėlą, o po jų parapijos salėje pagerbimo aktas. Šį minėjimą organizuoja Korp! Neo-Lithuania Filisterių Sąjunga New Yorke ir kviečia visą visuomenę šiame minėjime dalyvauti.

Visos organizacijos yra prašomos susilaikyti tą dieną nuo kitų viešų susirinkimų ir parengimų.

• Dail. Natalija Jasiukynaitė spalio 19-31 d. The Pen and Brush galerijoje New Yorke buvo išstačiusi 21 tapybos darbą. Apie jos parodą labai gražiai atsiliepė New Yorko laikraštis The Villager, supažindindamas skaitytojus su dailininkės asmeniu ir jos kūryba.

ASSEMBLERS MACHINE OPERATORS EXPERIENCED OR WILL TRAIN

JOHNSON FURNITURE

1101 Godfrey Ave. S. W. Grand Rapids, Mich. (87-93)

AUKOS DIRVAI

A. Dziakonas, Rochester ... 2,00
V. Žilinskas, Fort Lee 4,00
H. Gontar, St. Louis 2,00
B. Baras, Chicago 10,00
V. Prusaitis, New Lowell 2,00
A. Shadbar, Chicago 1,00
J. Naras, Philadelphia 2,00
P. Chalko, Cleveland 2,00
J. Salučka, Rockford 1,00
J. Valiūnas, New Rochelle 12,00
V. Puodžiukaitis, Waterbury 2,00
J. Pupinkas, Rochester .. 5,00
M. Sketerytė, Woodhaven .. 3,00
E. Dambrauskas, So. Haven 2,00
T. Gaižauskas, Venezuela .. 2,00
V. Alksnins, Flushing 2,00
Z. Kalinauskas, Elizabeth .. 1,00
E. Dovydaitytė, L. A. 2,00
J. Jurkūnas, Chicago 5,00
E. Vilkas, Valencia 1,00
J. Saulėnas, Providence ... 1,00
V. Stoškus, Cleveland 2,00
A. Cenfeldas, Union 2,00
V. Kuodyns, Boston 2,00
S. Žadeikis, Forest Hills ... 2,00
B. Klorė, Cicero 3,00
E. Jasiūnas, Chicago 3,00

HELP WANTED MALE

MACHINE REPAIRMEN
MINIMUM 1 YEAR EXPERIENCE.
Steady employment. Above average wages, and fringe benefits.
Apply between 8:30 & 5
DETROIT SILICONE RUBBER CO.
10439 Northlawn
Detroit, Mich.
(313) 931-0910 (90-93)

CASTALL PRODUCTS, INC. MEN

No experience necessary. \$3.00 per hour to start. 25 c. increase in 60 days.
Profit sharing, Insurance and other fringe benefits. Steady work.
WANTED AT ONCE
353 INDUSCO COURT
TROY, MICH. (91-97)

WANTED AT ONCE Experienced Annealing Furnace Operators Fork Lift Operators Steel Picklers Factory Labor

Steady work for qualified men & good working conditions.

If this has been your job, call Mr. Richard Smith.

Annealing & Processing, Inc.

5800 Longwood
MAPLE HTS., OHIO
662-6665
SUBSIDIARY OF HILLWOOD MFG., INC. (90-92)

WANTED AT ONCE ASSEMBLY WORKERS

Day Shifts. Excellent pay and fringe benefits.

APPLY IN PERSON — Monday to Friday 7 A.M. to 3:30 P.M.

BERRY DOORS, DIVISION OF THE STANLEY WORKS

2400 E. Lincoln
Birmingham, Mich. (84-93)

Skaityk ir platink DIRVĄ

Mūsų mieliems VYTAUTUI ir STELAI ABRAIČIAMS, tėvui ir uošviui

KOSTUI ABRAIČIUI

Lietuvoje mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamo ir kartu liūdime

Eugenija, Danguolė,
Juoas ir Eugenijus Bartkai,
Ona Pulkauninkienė

Tėvui ir uošviui

KOSTUI ABRAIČIUI

Lietuvoje mirus, VYTAUTĄ ir STELĄ ABRAIČIUS nuoširdžiai užjaučiame ir kartu su jais liūdime

Jurkūnai

KOSTUI ABRAIČIUI

Lietuvoje mirus, sūnui VYTAUTUI ABRAIČIUI ir visus artimuosius giliai užjaučiame ir kartu liūdime

ALT S-gos Elizabetho Skyriaus
Valdyba ir nariai

Jų tėvui ir uošviui

KOSTUI ABRAIČIUI

Lietuvoje mirus, širdingai užjaučiame VYTAUTĄ ir STELĄ ABRAIČIUS ir kartu su jais liūdime

Danutė ir Antanas Senikai

KOSTUI ABRAIČIUI

mirus Lietuvoje, nuoširdžiai užjaučiame VYTAUTĄ ir STELĄ ABRAIČIUS ir kartu su jais liūdime

Brunona ir Jurgis Kizlauskai

Mieliems

VYTAUTUI ir STELAI ABRAIČIAMS,

tėvui ir uošviui Lietuvoje mirus, gilią užuojautą reiškia

Modestavičių šeima

Mieliems BIRUTEI ir KAROLIUI DRUNGOMS, Jų šeimai ir giminės, mirus Lietuvoje jų motinai ir uošvei

MARIJAI SIRUTIENEI

reiškia širdingą užuojautą

Aldona ir Stepas Mackevičiai

JANINAI MAŽUTIENEI

Lietuvoje mirus, Jos broliui JONUI PALUBEC-KUI ir šeimai nuoširdžiausią užuojautą reiškiamo

P. Babickas
E. ir L. Jakubauskai
M. ir J. Vidūnai ir
E. ir J. Matulevičiai

Neužmirštamam tauriam lietuviui ir visuomenininkui, gen. št. pulkininkui

A + A

POVILUI ŽILIUI

tragišškai mirus, žmonai MARIJAI ir artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime

Adomas ir Ona Ūseliai
Dr. Jonas ir Aldona Pavilioniai

Brangiam Kolegai, gen. št. pulkininkui

POVILUI ŽILIUI

mirus, jo žmonai poniai MARIJAI reiškiamo nuoširdžiausią užuojautą ir kartu liūdime

Ona ir Juozas Šarūnai